

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES

(BRUGEL-ADVIES-20190220-279)

Betreffende het

Investeringsplan voor aardgas, voorgesteld door de Brusselse distributienetbeheerder SIBELGA, voor de periode 2019 - 2023.

Opgesteld op basis van artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewijzigd door de ordonnanties van 20 juli 2011, 8 mei 2015 en 23 juli 2018.

20 februari 2019

Inhoudsopgave

1	Wettelijke basis	3
2	Herinnering aan het algemene kader en de gevolgde methodologie.....	4
2.1	De procedure voor het indienen van het investeringsplan	4
2.2	De organisatie van de openbare raadpleging.....	5
2.3	Procedure voor het onderzoek van het investeringsplan	5
3	Analyse van het bestaande distributienet.....	6
3.1	Evolutie van het aantal gebruikers en het energieverbruik.....	6
3.2	Samenstelling van het net.....	7
3.2.1	Technische kenmerken van de leidingen	8
3.2.2	Leeftijd van de voornaamste installaties van het net	9
4	Opmerkingen van BRUGEL.....	10
4.1	De bevoorradingszekerheid	10
4.2	De bevoorradingskwaliteit.....	11
4.3	De betrouwbaarheid van het net.....	12
4.4	Het conversieproject van de L/H-netten	13
4.5	De intelligente meters	14
4.6	De bevoorradingsstations voor samengeperst aardgas (CNG)	18
4.7	Planning van de investeringen	19
4.8	Budget en tariefcoherentie.....	19
5	Conclusie	22
6	Bijlage	24
6.1	Raadplegingsverslag	24
6.2	Budgettaire follow-up	37

Lijst van de illustraties

Figure 1: Evolutie van de volumes gedistribueerd gas	6
Figure 2: Evolutie van het aantal gasgebruikers (actieve leveringspunten).....	7
Figuur 3: Evolutie van de samenstelling van de LD-leidingen (km).....	8
Figure 4: Ouderdom van de voornaamste assets van het gasnet	9
Figuur 5: Verwachte toename van de belasting van de ontvangstations (bron: SIBELGA)	11
Figure 6: : Evolutie en vergelijking van de budgetten.....	21

Lijst van de tabellen

Tabel 1: Evolutie van het aantal gebruikers en het gasverbruik.....	6
Tabel 2: Evolutie van de infrastructuur van het gasnet van SIBELGA.....	7

I Wettelijke basis

Artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna genoemd 'de gasordonnantie'), gewijzigd door de ordonnanties van 20 juli 2011, 8 mei 2015 en 23 juli 2018, luidt als volgt:

“§ 1. De netbeheerder stelt, in samenwerking met Brugel, een investeringsplan op bestemd om de regelmaat, de betrouwbaarheid en de veiligheid van de bevoorrading te verzekeren, rekening houdend met het leefmilieu, de veiligheid van goederen en personen, de energie-efficiëntie en het rationeel beheer van de wegen, volgens de procedure voorzien in § 3.

Het investeringsplan heeft betrekking op een periode van vijf jaar; het wordt elk jaar aangepast voor de vijf volgende jaren.

Brugel kan het model voor de voorgestelde investeringsplannen nader bepalen. Het investeringsplan bevat tenminste de volgende gegevens:

1° een gedetailleerde beschrijving van de bestaande infrastructuur, van haar verouderde staat, en van haar gebruiksgraad evenals van de belangrijkste infrastructuren die moeten worden aangelegd of die gemoderniseerd moeten worden gedurende de door het zogenaamde plan gedekte jaren;

2° een schatting van de capaciteitsbehoeften, rekening houdend met de evolutie van de exploitatie van het net, van de maatregelen van energie-efficiëntie die door de autoriteiten worden bevorderd en door de netbeheerder worden overwogen, van de bevordering van de productie van biogas en de injectie ervan op het net, van de levering, van de scenario's voor de ontwikkeling van voertuigen op aardgas (NCG) en de bijbehorende stations, van het verbruik en van de handel met de twee andere Gewesten en van hun kenmerken;

3° een beschrijving van de ingezette middelen en van de te verwezenlijken investeringen om in de geschatte behoeften te voorzien, met inbegrip van, desgevallend, de versterking of de aanleg van interconnecties om de correcte aansluiting op de netten te waarborgen waarop het net is aangesloten, evenals een lijst van de belangrijke investeringen waartoe reeds besloten werd, een beschrijving van de nieuwe belangrijke investeringen die tijdens de eerstkomende drie jaar verwezenlijkt moeten worden en een kalender voor deze investeringsprojecten;

4° het vastleggen van de nagestreefde kwaliteitsdoelstellingen, in het bijzonder met betrekking tot de duur van de onbeschikbaarheden zoals gedefinieerd in het model van het verslag over de kwaliteit van de prestaties;

5° het beleid dat op milieugebied en inzake energie-efficiëntie wordt gevoerd;

6° de beschrijving van het beleid inzake onderhoud;

7° de lijst van de acties die tijdens het afgelopen jaar dringend zijn uitgevoerd;

8° de beschrijving van een noodplan dat geïmplementeerd moet worden om het hoofd te bieden aan een moeilijke situatie (N-1);

9° de staat van de studies, projecten en implementaties van slimme netten en, in voorkomend geval, van slimme meters alsook de prioritaire niches die zijn vastgesteld voor de eventuele invoering van deze meters;

10° een gedetailleerde beschrijving van de financiële aspecten van de beoogde investeringen.

§ 2. Het investeringsplan wordt voor de eerste maal opgesteld voor de periode 2005-2009.

§ 3. De voorstellen van investeringsplan worden vóór 31 mei van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft aan Brugel bezorgd.

Brugel deelt de netbeheerder ten laatste op 15 juli van hetzelfde jaar zijn voorafgaande opmerkingen over het ontwerpplan mee. De netbeheerder werkt zijn definitief ontwerp van investeringsplan uit op basis van de voorafgaande opmerkingen van Brugel en bezorgt dit aan Brugel vóór 15 september van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft. Brugel gaat over tot de raadpleging van de betrokken administraties, de daadwerkelijke of potentiële gebruikers van het net en van de Raad betreffende bepaalde aspecten van het ontwerpplan. In dat geval brengt Brugel de betrokken netbeheerder hiervan op de hoogte.

Ten laatste tegen 30 oktober van hetzelfde jaar legt Brugel het definitief ontwerpplan, vergezeld van haar advies en de resultaten van de openbare raadpleging, ter goedkeuring voor aan de Regering. Voor haar advies

onderzoekt Brugel met name na of de investeringen die voorzien zijn in dit plan alle investeringsbehoeften dekken die tijdens de raadpleging zijn opgetekend en of dit plan overeenkomt met het tienjarige netontwikkelingsplan dat de gehele Europese Unie dekt. Brugel houdt eveneens rekening met de relaties tussen de gas- en de elektriciteitsmarkt en tussen de markten van arm en rijk aardgas.

Als de Regering op 31 december van hetzelfde jaar nog geen beslissing genomen heeft en voor zover de documenten tegen uiterlijk 30 oktober van hetzelfde jaar aan het Parlement zijn overgemaakt, wordt het definitieve ontwerp van investeringsplan geacht te zijn goedgekeurd.

Brugel houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van het vijfjarige investeringsplan.

Brugel kan, in het belang van de gebruikers en rekening houdend met de milieucriteria, de netbeheerder het uitdrukkelijke bevel geven om bepaalde vanuit technisch en financieel oogpunt alternatieve of aanvullende investeringen te bestuderen. Deze studies worden uitgevoerd binnen een termijn die rekening houdt met de termijnen voor goedkeuring van de in het bovenstaande lid vermelde investeringsplannen.

2 Herinnering aan het algemene kader en de gevolgde methodologie

2.1 De procedure voor het indienen van het investeringsplan

Zoals vermeld in de voorstelling van het wettelijke kader in de vorige sectie, moet de beheerder van het gasdistributienet (DNB) een investeringsplan opstellen om de regelmaat, de betrouwbaarheid en de zekerheid van de gasbevoorrading van de gebruikers van het Brusselse net te garanderen.

De op 20 juli 2018 goedgekeurde wijziging van de gasordonnantie heeft de procedure voor het indienen en goedkeuren van het investeringsplan van SIBELGA gewijzigd. Deze nieuwe procedure voorziet het opstellen van een ontwerp van investeringsplan in twee fasen:

- (1) (1) een eerste voorlopig ontwerp van investeringsplan dat tegen 31 mei wordt bezorgd aan BRUGEL en waarover de regulator opmerkingen kan formuleren;
- (2) een definitief ontwerpplan dat SIBELGA aan BRUGEL bezorgt tegen 15 september en dat rekening houdt met de door BRUGEL geformuleerde opmerkingen.

Deze wijziging van de ordonnantie voorziet ook de BRUGEL overgaat tot de raadpleging van de betrokken administraties, van de daadwerkelijke of potentiële gebruikers van het net en van de Raad van Gebruikers van gas- en elektriciteit over bepaalde aspecten van het ontwerpplan.

De elektriciteitsordonnantie bepaalt ten slotte ook dat BRUGEL haar advies over het definitieve ontwerp van investeringsplan tegen 30 oktober ter goedkeuring aan de Regering moet meedelen.

In een op 2 oktober 2018 verzonden brief heeft BRUGEL de minister van Energie laten weten dat het houden van een openbare raadpleging en de indiening van het investeringsplan binnen de nieuwe wettelijke termijn (30 oktober) materieel onmogelijk uit te voeren waren aangezien de wijziging van

de gasordonnantie geen overgangsbepaling had voorzien¹ en het gasinvesteringsplan van SIBELGA pas op 24 september en niet op 15 september 2018 aan BRUGEL werd meegedeeld.

In een brief van 26 oktober 2018 heeft de minister aan BRUGEL gevraagd om de raadpleging toch te organiseren, zelfs als ze een vertraging zou veroorzaken in de publicatie van de adviezen van BRUGEL. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft daarom op 6 december 2018 de goedkeuring van het gasinvesteringsplan van SIBELGA uitgesteld tot het advies van BRUGEL beschikbaar zou zijn, om een voorafgaande openbare raadpleging mogelijk te maken.

2.2 De organisatie van de openbare raadpleging

Gevolg gevend aan de vraag van de minister heeft BRUGEL een openbare raadpleging over het investeringsplan² georganiseerd die van 30 november tot 30 december 2018 op haar website plaatsvond. BRUGEL heeft ook per brief de Raad van Gebruikers en Leefmilieu Brussel uitgenodigd om aan deze raadpleging deel te nemen. Op vraag van de Raad van Gebruikers heeft BRUGEL op 14 december 2018 de doelstellingen van de raadpleging toegelicht.

Voor deze eerste oefening heeft BRUGEL besloten het volledige investeringsplan te publiceren, hoewel de gasordonnantie BRUGEL de mogelijkheid geeft om de raadpleging te beperken tot “bepaalde aspecten van het ontwerpplan”. De deelnemers werden dus uitgenodigd een vragenlijst te beantwoorden en konden ook “open” opmerkingen formuleren over het geheel van het investeringsplan.

De resultaten van deze openbare raadpleging zijn beschikbaar in Bijlage 6.1 van dit Advies. Voor elke ontvangen opmerking heeft BRUGEL een antwoord gegeven of commentaar geformuleerd. Gelet op sommige ontvangen opmerkingen zal BRUGEL begin 2019 overleggen over de efficiëntste manier om in de toekomst openbare raadplegingen te houden, ook rekening houdend met eventuele aanpassingen van het schema van de plannen die door SIBELGA zullen worden voorgesteld.

2.3 Procedure voor het onderzoek van het investeringsplan

De analyse van de investeringsplannen verloopt voornamelijk rond 3 krachtlijnen:

- de evaluatie van de bevoorradingscapaciteit van het distributienet;
- de evaluatie van de kwaliteit en de regelmaat van de bevoorrading van de netgebruikers;
- de budgettaire follow-up en coherentie met het tariefvoorstel.

Aangezien de geringe voorspelbaarheid van sommige externe factoren voor meer onzekerheid zorgt, zodat de beheerder verplicht is zijn hypothesen voortdurend bij te stellen, volgt BRUGEL doorgaans een verschillende aanpak voor de vooruitzichten op korte en op lange termijn. Aangezien de voorspellingen snel aan nauwkeurigheid verliezen naarmate de redactiedatum verder in het verleden ligt, spitst de aandacht zich voornamelijk toe op het eerste jaar van het gepresenteerde plan, met uitzondering van de grotere projecten die over meerdere jaren lopen.

¹ De wijziging van de ordonnantie is op 30 september 2018 in werking getreden. BRUGEL heeft geen voorlopige versie van het investeringsplan ontvangen maar alleen een definitieve versie op 24 september 2018.

² Om de openbare raadpleging te kunnen houden, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om haar een niet-vertrouwelijke versie van haar investeringsplan te bezorgen.

BRUGEL benadrukt ten slotte het belang van het volgende investeringsplan (periode 2020-2024) dat in 2019 door SIBELGA zal worden voorgesteld, aangezien dit als basis zal dienen voor het tariefvoorstel 2020-2024. In dit verband zal het volgende plan voorwerp uitmaken van een specifieke analyse.

3 Analyse van het bestaande distributienet

3.1 Evolutie van het aantal gebruikers en het energieverbruik

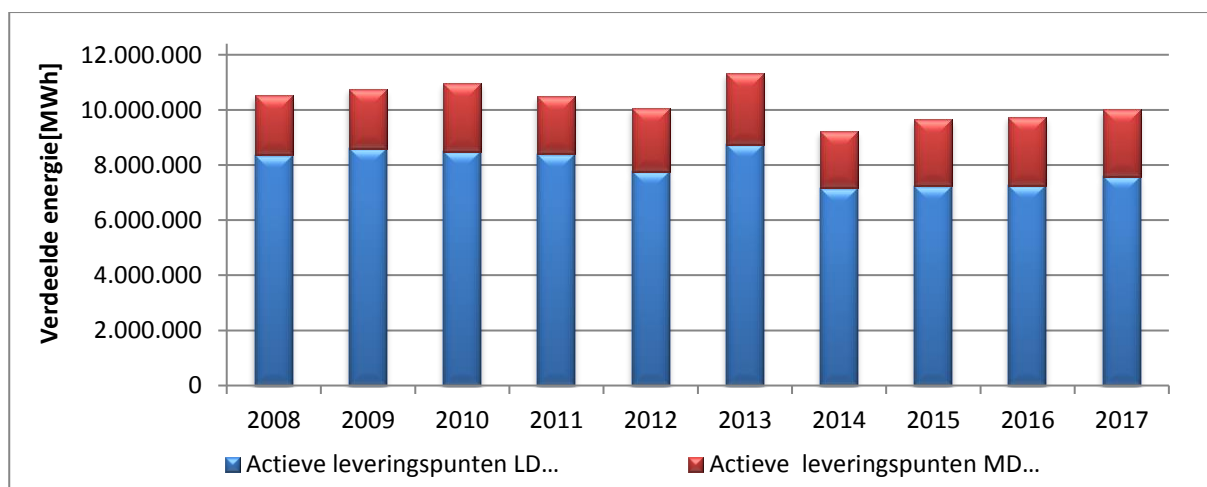
De verdeling van de gebruikers per drukniveau waarop ze zijn aangesloten en hun verbruik worden weergegeven in Tabel I.

Jaar	Actieve leveringspunten LD		Actieve leveringspunten MD		Totaal	
	Aantal	Verdeelde energie [MWh]	Aantal	Verdeelde energie [MWh]	Aantal	Verdeelde energie [MWh]
2017	427.651	7.588.463	2.050	2.436.822	429.701	10.025.285

Tabel I: Evolutie van het aantal gebruikers en het gasverbruik

Tabel I toont dat het Brusselse distributienet een zeer groot aantal gebruikers bevoorraadt (429.701 gebruikers in 2017) op een beperkte geografische oppervlakte. De totale in 2017 op het net van SIBELGA verdeelde en aan de gebruikers gefactureerde energie bedraagt 10.025.285 MWh. 24,3% van deze energie werd verbruikt door de op het MS-net (middenspanning) aangesloten gebruikers, terwijl zij slechts 0,5% van de Brusselse verbruikers vertegenwoordigen.

Het gasverbruik in het Brussels Gewest vloeit voornamelijk voort uit de behoefte aan warmte en hangt dus nauw samen met de evolutie van de weersomstandigheden. Figuur I geeft de evolutie weer van dit verbruik sinds 2008 en toont een stijging van het gasverbruik van 2014 tot 2017. Deze trend gaat in tegen die van het elektriciteitsverbruik van de gebruikers van het Brusselse distributienet, dat sinds 2010 structureel daalt.

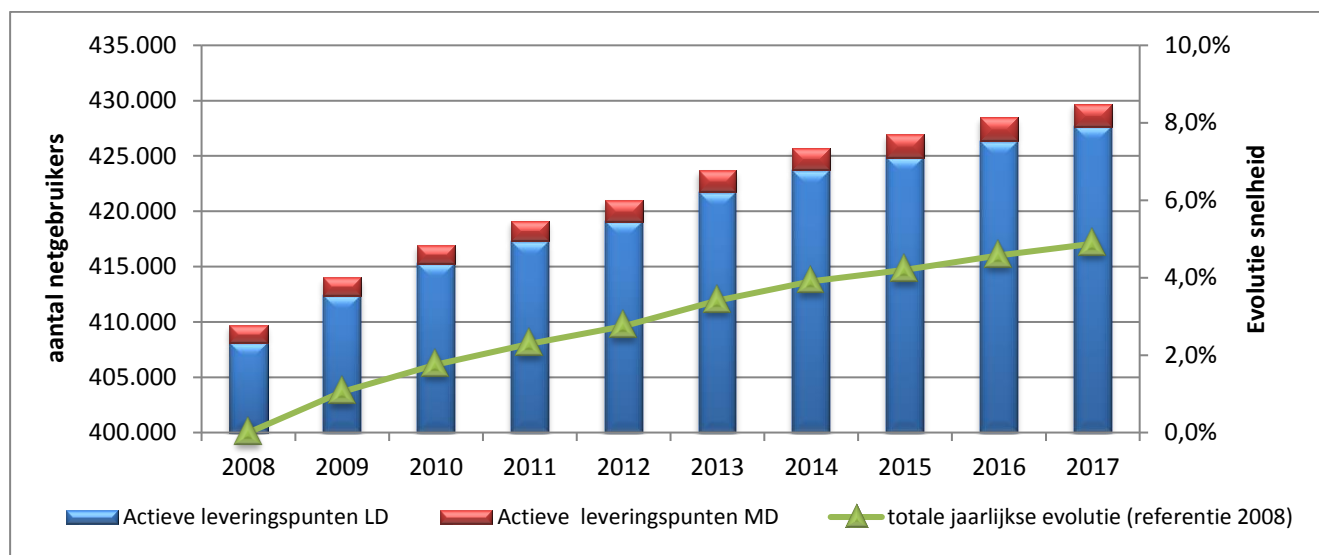

Figuur I: Evolutie van de volumes gedistribueerd gas

Ter herinnering, het grote verbruiksverschil dat werd vastgesteld tussen 2013 en 2014 (daling van het

verbruik met 18,5%) was te verklaren door de zeer gunstige weersomstandigheden in 2014. Dat was overigens het laagste gasverbruik dat in de laatste 20 jaar gemeten werd.

Figuur 2 toont de evolutie van het aantal gebruikers van het distributienet. In een periode van 10 jaar is het aantal op het net aangesloten gebruikers gestegen met bijna 5%. Deze evolutie moet dus in aanmerking worden genomen in de hieronder gepresenteerde analyse van de evolutie van het gasverbruik.

Figuur 2: Evolutie van het aantal gasgebruikers (actieve leveringspunten)

3.2 Samenstelling van het net

Tabel 2 toont de evolutie van de voornaamste Assets van het gasnet van SIBELGA van eind 2010 tot eind 2017.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ontvangststations [nb]	7	7	7	7	7	7	7	7
Ontspanningsstations [nb]	8	7	7	7	7	7	7	9
MD-leidingen [km]	602	605	611	611	611	607	608	622
MD-aansluitingen voor netcabines [nb]	436	437	446	450	453	453	458	461
MD-aansluitingen voor klantcabines [nb]	1.604	1.615	1.633	1.593	1.644	1.638	1.634	1.633
Huishoudelijke MD-aansluitingen [nb]	725	730	739	740	727	743	735	740
LD-leidingen [km]	2.245	2.273	2.280	2.304	2.283	2.280	2.288	2.292
LD-aansluitingen [nb]	183.864	184.220	185.080	185.446	186.573	186.797	187.612	187.705
LD-meters [nb]	488.969	491.458	495.910	498.314	500.116	502.267	503.850	504.894

Tabel 2: Evolutie van de infrastructuur van het gasnet van SIBELGA

De voornaamste in 2016 en 2017 vastgestelde evolutie betreft de aanwezigheid van twee nieuwe ontspanningsstations die gevoed zullen worden door het nieuwe ontvangststation “Zoniënwood” van Fluxys (zie sectie 4.1). De werkzaamheden voor dit omvangrijke project, dat tot doel heeft de

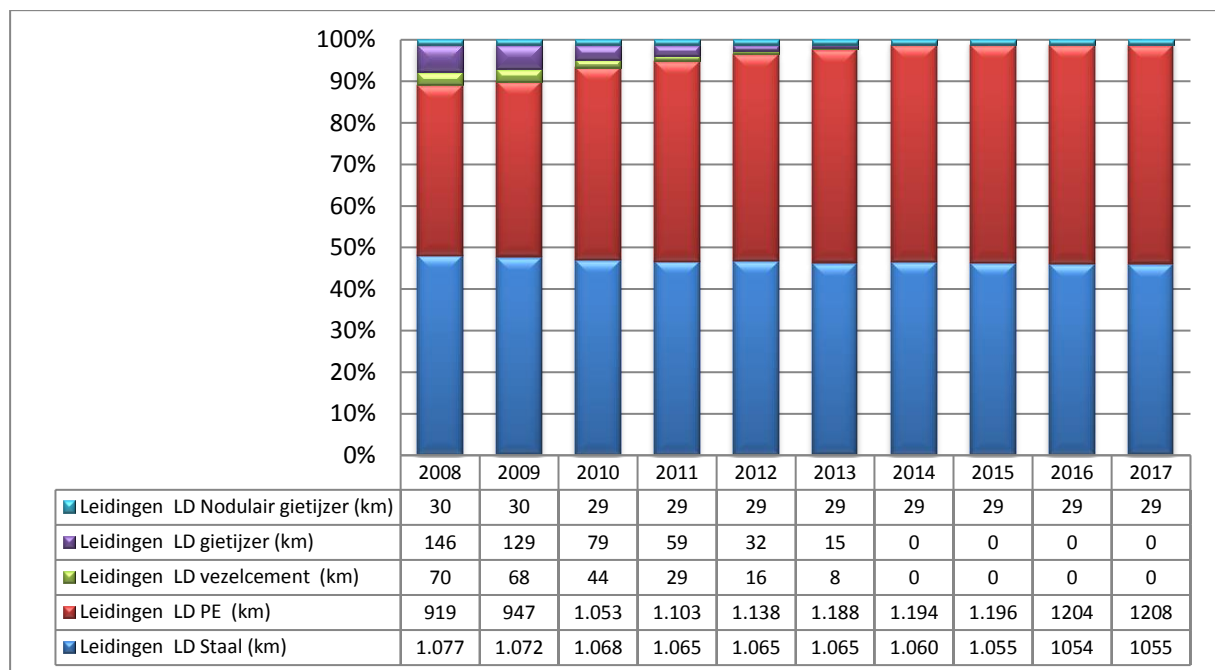
gasbevoorrading in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te versterken en de conversie van rijk gas naar arm gas tot een goed einde te brengen, zijn hiermee voltooid.

Uit Tabel 2 blijkt ook dat de evolutie van de infrastructuur relatief stabiel is en dat het gasdistributienet reeds een groot gedeelte van het grondgebied van het Gewest bestrijkt. De uitbreidingen van het net hangen vooral samen met bijvoorbeeld de inplanting van nieuwe verkavelingsprojecten voor woningen maar blijven relatief schaars. Zo zijn tussen 2010 en 2017 de MD- en LD-netten met respectievelijk 3,3 en 2,1% geëvolueerd. De uitdagingen inzake de ontwikkeling van de gasnetten verschillen dus van die van de andere gewesten van het land, waar landelijke zones nog niet op het gasnet zijn aangesloten.

3.2.1 Technische kenmerken van de leidingen

Het gasnet van SIBELGA bestaat voornamelijk uit LD-aanvoerleidingen. Inderdaad, 78,7% van het net bestaat uit LD en 21,3% uit MD. De MD-netten zijn grotendeels van staal, namelijk voor 90%, en voor de resterende 10% van polyethyleen (PE). Deze verhouding is de laatste tien jaar vrij stabiel gebleven.

De LD-netten zijn overwegend van PE maar ook van staal en nodulair gietijzer (in zeer kleine mate). De evolutie van de samenstelling van de LD-leidingen in de laatste tien jaar wordt weergegeven op Figuur 3.

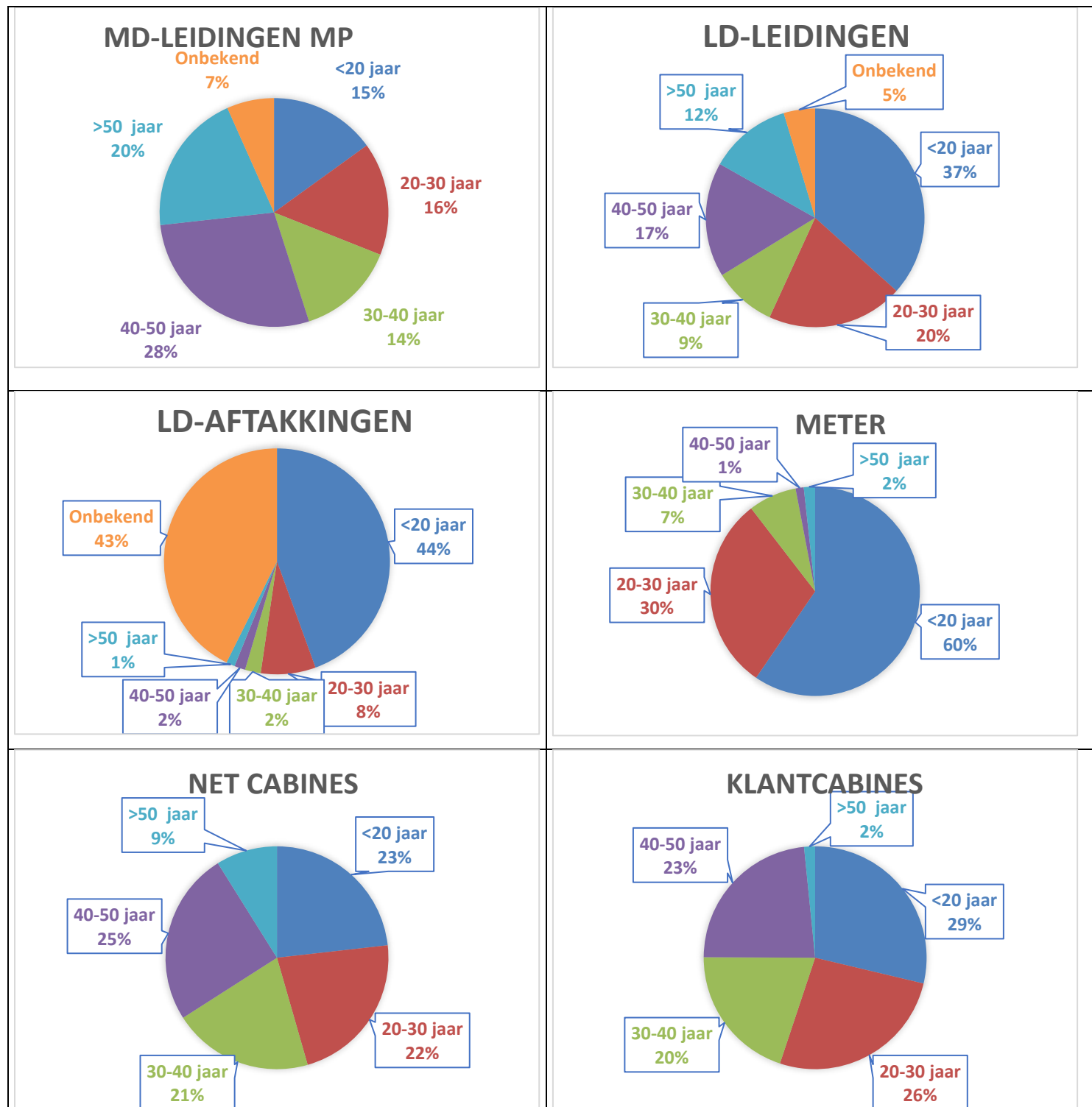
Figuur 3: Evolutie van de samenstelling van de LD-leidingen (km)

Ter herinnering, in 2008 telde het LD-net nog 146 kilometer leidingen van grijs gietijzer en 70 kilometer leidingen van vezelcement. Bij dit soort leidingen ligt het percentage lekken tien keer hoger dan bij leidingen van staal of PE. In 2005 werd een programma opgesteld voor de geleidelijke vervanging van deze onbetrouwbare leidingen, dat het mogelijk heeft gemaakt om het aantal waargenomen aardgaslekken in het Brusselse gasnet te verminderen. Dit saneringsprogramma heeft gezorgd voor een veiliger net.

De huidige technieken voor het leggen van leidingen maken in grote mate gebruik van PE, een zeer betrouwbaar en economisch materiaal dat gemakkelijke interventies mogelijk maakt. Om die redenen wordt PE dan ook meer en meer gebruikt.

3.2.2 Leeftijd van de voornaamste installaties van het net

De ouderdom van de voornaamste assets van het gasdistributienet worden weergegeven op Figuur 4.

Figuur 4: Ouderdom van de voornaamste assets van het gasnet

De ouderdom van het net van LD-leidingen blijkt gemiddeld lager te zijn dan die van het net van MD-leidingen. Dit is voornamelijk te verklaren door de uitvoering van het programma voor de vervanging van de leidingen van gietijzer en vezelcement dat in de vorige sectie werd aangehaald.

Hoewel een aanzienlijk deel van de LD-aftakkingen van relatief “recente” datum is (44% van de aftakkingen is minder dan 20 jaar oud), heeft SIBELGA voor een even groot aandeel geen informatie over de ouderdom van dit type assets. Een van de verklaringen die SIBELGA geeft, is de historische afwezigheid van deze gegevens op de plannen van de vroegere netbeheerders, in tegenstelling tot de leidingen.

Uit de vergelijking van de gegevens betreffende de ouderdom van de voornaamste assets voorgesteld op Figuur 4 met die over de afschrijvingsduur (Bijlage 6.2-c) blijkt ten slotte dat er voor sommige installaties een aandeel assets bestaat waarvan de ouderdom de afschrijvingsduur overschrijdt. We wijzen erop dat de ouderdom van een asset niet het enige door SIBELGA gebruikte criterium is in het kader van haar beleid voor Asset Management en dat het niet noodzakelijk de enige indicator is voor de kwaliteit van het net; een oudere leiding kan bijvoorbeeld in betere staat zijn dan een recentere leiding. BRUGEL zal bijzondere aandacht besteden aan de veroudering van het net en vraagt aan SIBELGA om deze gegevens systematisch op te nemen in haar investeringsplannen.

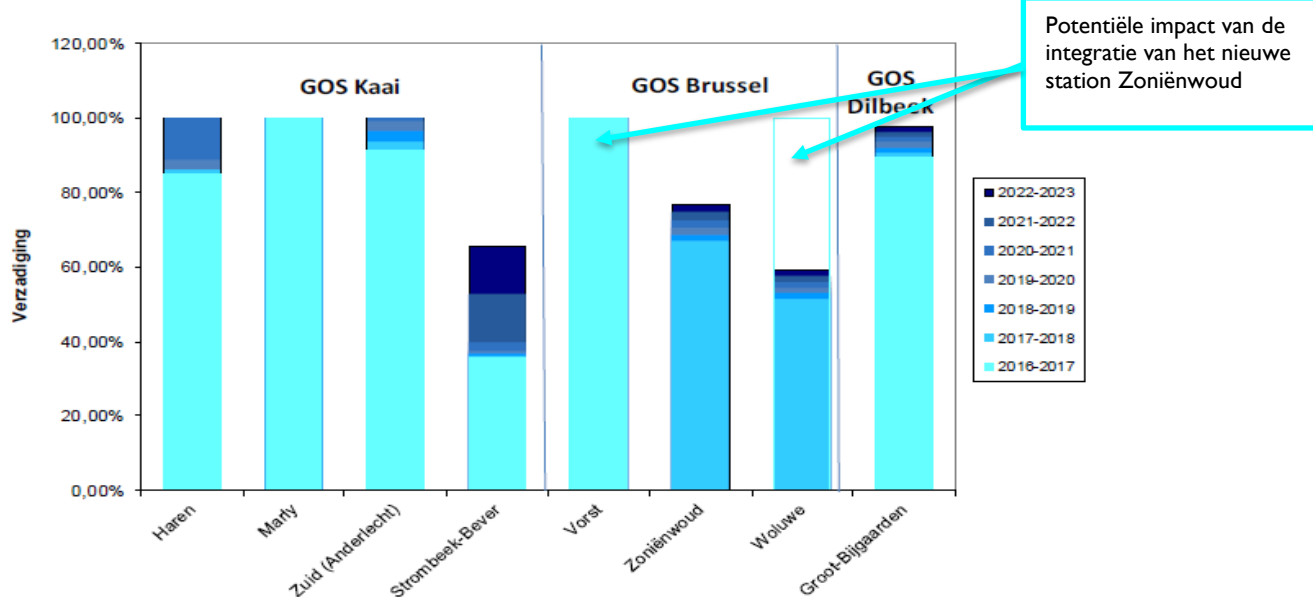
4 Opmerkingen van BRUGEL

De voornaamste vaststellingen die voortvloeien uit de door BRUGEL gemaakte analyse van het investeringsplan 2019-2023 worden in dit hoofdstuk beschreven :

4.1 De bevoorradingszekerheid

De capaciteitsbehoeften van het net worden door BRUGEL nauwlettend gevolgd. De aandacht gaat uit naar de capaciteitsreserves op de injectiepunten, door de contractuele capaciteiten die de DNB verbinden met Fluxys te vergelijken met de geregistreerde of gesimuleerde winterpunten bij een temperatuur gelijk aan -11°C .

In haar voorstel van investeringsplan heeft SIBELGA een raming gemaakt van de jaarlijkse evolutie van de belasting van de verschillende ontvangststations ten opzichte van hun nominale capaciteit. Deze oefening, geïllustreerd in Figuur 5, houdt ook rekening met de potentiële impact van het nieuwe station “Zoniënwood” voor het GOS Brussel zodra het in bedrijf zal worden gesteld.

Figuur 5: Verwachte toename van de belasting van de ontvangststations (bron: SIBELGA)

Volgens de laatste ontvangen informatie zou het nieuwe station Zoniënwood in oktober 2018 in bedrijf zijn gesteld **maar reeds enkele weken later door Fluxys buiten bedrijf zijn gesteld** na de indiening van een nieuw beroep door een bewonerscollectief en de gemeente Overijse. **Het station Zoniënwood zal dus niet beschikbaar zijn voor deze winter 2018-2019.**

Dat betekent dat er **in extreme situaties** (temperatuur van -11°C) **weinig reservecapaciteit beschikbaar is in de stations die momenteel in bedrijf zijn** en dat vooral voor het GOS Brussel.

Figuur 5 toont de positieve impact van de inbedrijfstelling van het nieuwe station Zoniënwood, dat het mogelijk zal maken de capaciteitsreserves aanzienlijk te verhogen en de bevoorradingszekerheid van het net op middellange en lange termijn te verzekeren. **BRUGEL betreurt dus dat de inbedrijfstelling van het station is opgeschort door deze nieuwe rechtszaak.**

We wijzen erop dat de bevoorradingszekerheid ook zal worden versterkt wanneer de conversie van de netten een feit is. Rijk gas heeft immers een hogere calorische waarde, wat volgens SIBELGA een capaciteitswinst voor het transport van de MD-netten van 15 % mogelijk zou moeten maken.

Het is dus terecht dat geen enkele strategische nieuwe investering voor de bevoorradingszekerheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is opgenomen in het investeringsplan 2019-2023.

4.2 De bevoorradingskwaliteit

Elk jaar moet SIBELGA aan BRUGEL een verslag bezorgen waarin het de kwaliteit van haar dienstverlening in het voorgaande kalenderjaar beschrijft.

In overeenstemming met de reglementering werd het verslag over de kwaliteit van de dienstverlening van SIBELGA voor 2017 aan BRUGEL bezorgd vóór 15 mei 2018. Een analyse van de bevoorradingskwaliteit is uitgevoerd in een advies van BRUGEL dat meer globaal een evaluatie maakt van de door SIBELGA verstrekte diensten (voor elektriciteit en voor gas). Dit initiatiefadvies ([BRUGEL-AVIS-20180712-268](#)) is beschikbaar op de website van BRUGEL.

De analyse toont aan dat de indicatoren van de bevoorradingscontinuïteit (geplande en niet-geplande gemiddelde onbeschikbaarheid en onbeschikbaarheid na incidenten) globaal dalen sinds 2012, behalve in 2017 als gevolg van het incident dat zich in november voordeed met de verzakking van de Leuvensesteenweg in Sint-Joost.

De bewoners van 8 huizen moesten dagenlang geëvacueerd worden wegens een probleem met de stabiliteit van de ondergrond. Om diezelfde redenen moest de gasbevoorrading van deze woningen fysiek afgesneden worden van het net. Dit incident vertegenwoordigt op zich 33% van de totale onbeschikbaarheid en staat volledig los van het door SIBELGA gevoerde beheer.

De resultaten tonen dus dat een gebruiker van het distributienet in 2017 een gemiddelde onbeschikbaarheid van 2 minuten en 12 seconden heeft geleden (rekening houdend met de geplande en niet-geplande werken en het incident op de Leuvensesteenweg). **De onbeschikbaarheid in 2017 blijft dus binnen zeer correcte proporties.**

De door SIBELGA in haar investeringsplan voorgestelde investeringen zouden het overigens mogelijk moeten maken de bevoorradingskwaliteit van de gebruikers van het distributienet te blijven verzekeren.

4.3 De betrouwbaarheid van het net

De betrouwbaarheid van de installaties wordt door de distributienetbeheerder beoordeeld en is een belangrijke parameter in de planning van de investeringen. Op basis van de analyse van bepaalde resultaten kunnen ook bepaalde leemten inzake investeringen in de netten worden beoordeeld of vastgesteld.

In haar investeringsplan geeft SIBELGA resultaten over de betrouwbaarheid van de LD-leidingen, de LD-aftakkingen en de meters, via een analyse van het percentage lekken van deze installaties.

De resultaten tonen aan dat de betrouwbaarheid van de installaties van het gasdistributienet de laatste 5 jaar over het geheel genomen positief evolueert. Deze resultaten blijven dus verbeteren ondanks de soms gevorderde ouderdom (alle verhoudingen in acht genomen) van sommige elementen van het gasnet (zie Figuur 4).

Het jaar 2017 werd overigens gekenmerkt door twee belangrijke incidenten. Er deden zich immers twee gasexplosies voor in twee gebouwen in Sint-Gillis en Sint-Agatha-Berchem, met jammer genoeg twee dodelijke slachtoffers en meerdere ernstig gewonden. De oorsprong van de gaslekken zou naar het schijnt gezocht moeten worden in de binneninstallaties van de netgebruikers.

De staat van particuliere gasinstallaties kan inderdaad een potentieel risico voor een incident vormen. Vanuit regelgevend oogpunt is een verplichte controle³ enkel vereist bij de opening van een gasmeter door de distributienetbeheerder. Met uitzondering van deze situatie voorziet de regelgeving **geen enkele conformiteitscontrole voor gasbinneninstallaties in tegenstelling tot het algemeen reglement op de elektrische installaties (AREI) dat onder meer een conformiteitscontrole oplegt** om de 25 jaar als de installatie na 1/10/1981 in gebruik is genomen **of bij de verkoop van de woning als de installatie voor 1/10/1981 in gebruik is genomen.**

³Koninklijk Besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasvervoer door middel van leidingen.

Hoewel deze bevoegdheid dus tot het domein van de federale overheid behoort, **pleit BRUGEL bij de verantwoordelijke instanties om maatregelen te nemen teneinde het risico van incidenten met binneninstallaties van gebruikers te beperken en moedigt het de Brusselse minister van Energie aan om zijn contacten met de federale minister van Energie voort te zetten** in overeenstemming met zijn antwoord op een parlementaire interpellatie tijdens de plenaire zitting van het parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.⁴

4.4 Het conversieproject van de L/H-netten

De belangrijke werf van de conversie van L-gas naar H-gas in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal in 2020 van start gaan en over een periode van 4 jaar lopen. De conversie zal alle aardgasverbruikers van het Gewest betreffen en vertegenwoordigt meer dan 500.000 aansluitingspunten op het distributienet.

Wat de planning en de fasering van de conversie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, stelt BRUGEL vast dat geen enkele wijziging is aangebracht ten opzichte van de elementen verstrekt in het investeringsplan 2018-2022. Dit is onder meer te verklaren door de eerste positieve resultaten van de conversie van de netten van de gemeente Hoboken in 2018, die geen vragen oproepen over de gekozen aanpak om de conversie van de Brusselse netten in 4 jaar en 4 blokken te realiseren. BRUGEL wijst er echter op dat men het einde van de winter 2018-2019 zal moeten afwachten om besluiten te trekken uit de in Hoboken uitgevoerde conversie.

Om de verschillende fases van het conversieproject tot een goed einde te brengen, heeft SIBELGA een aantal investeringen gepland in haar investeringsplan. Ze bestaan voornamelijk in de installatie van kleppen en de plaatsing van nieuwe netcabines om de voeding van sommige LD-netten te versterken, vanwege de omschakeling van de toevoerdruk op deze netten van 24 mbar naar 21 mbar.

Overeenkomstig artikel 18bis van de gasordonnantie heeft SIBELGA in haar **programma voor de uitvoering van haar opdrachten van openbare dienstverlening** voor het jaar 2019 ook maatregelen voorgesteld betreffende haar opdrachten inzake:

- het verspreiden van informatie aan de gasnetgebruikers;
- de financiering van de controles en de aanpassingen van de toestellen van de gebruikers.

In haar [Advies 274](#) betreffende het programma van de openbare dienstopdrachten voor het jaar 2019, wijst BRUGEL op de noodzaak om de efficiëntie van de door SIBELGA gevoerde informatiecampagnes te evalueren⁵. Het is inderdaad belangrijk om na te gaan of de aan de netgebruikers meegedeelde informatie goed wordt ontvangen en goed wordt begrepen. Deze evaluatie zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren via enquêtes bij een representatief aantal betrokken gebruikers.

SIBELGA heeft aan BRUGEL bevestigd (zie het verslag van de raadpleging in Bijlage 6.1) dat het een evaluatie zal maken van de goede ontvangst van de informatie die het de netgebruikers meedeelt, via enquêtes bij een representatief aantal betrokken personen.

Ten slotte wijst BRUGEL er ook op, zoals Leefmilieu Brussel opmerkte in het kader van de openbare raadpleging, dat de periodieke controle van toepassing is op de centrale-verwarmingsinstallaties en de

⁴ Zie het integrale verslag van de plenaire zitting van vrijdag 24 maart 2017.

⁵De informatiecampagne bestaat onder andere in het verzenden van gepersonaliseerde e-mails of brieven door SIBELGA aan de netgebruikers.

waterverwarmers en niet op het geheel van de gastoestellen zoals het investeringsplan van SIBELGA lijkt te beweren (hoofdstuk 5.4.3.2).

4.5 De intelligente meters

Na de analyse van de hoofdstukken over de thematiek van de slimme meter in de investeringsplannen voor gas en elektriciteit voor de periode 2019-2023 van SIBELGA en na de opmerkingen die door sommige deelnemers werden geformuleerd tijdens de openbare raadpleging, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om een bijlage in het ontwerp van investeringsplan op te nemen om zijn aanpak te verduidelijken en te motiveren.

Daarom heeft SIBELGA op 14 februari 2019⁶ een addendum bij het investeringsplan betreffende de installatie van slimme meters bezorgd dat bij dit advies is gevoegd.

Het onderzoek van het ontwerpplan en zijn addendum had in de eerste plaats betrekking op de overeenstemming van de projecten voor de installatie van slimme meters met de nieuwe bepalingen van de elektriciteits- en gasordonnanties. De nieuwe artikelen 24ter en 18ter van respectievelijk de elektriciteits- en gasordonnantie verwijzen immers naar een reeks beschermingsmaatregelen (respect voor de keuze, privacy en gezondheid) voor de DNG's, de verplichtingen van de DNB en de uitvoering van verschillende evaluaties voorafgaand aan de invoering van de slimme meters.

Aangezien de twee voornoemde artikelen gelijkwaardige bepalingen bevatten, citeren we in de onderstaande tekst alleen artikel 24ter van de elektriciteitsordonnantie.

4.5.1 Eisen inzake onderzoeken voorafgaand aan de invoering van de slimme meters

Artikel 24ter van de elektriciteitsordonnantie behoudt de geleidelijke installatie van de slimme meters voor aan bepaalde niches en legt voorafgaande onderzoeken op.

4.5.1.1 Door de ordonnantie beoogde niches:

I. Verplichte niches:

Artikel 24ter, § 1, eerste lid bepaalt de verplichte niches waarvoor de DNB geleidelijk aan slimme meters moet installeren:

“De distributienetbeheerder installeert geleidelijk slimme meters op het distributienet, overeenkomstig de volgende verplichte niches, rekening houdend met het algemeen belang en voor zover dat technisch haalbaar, financieel redelijk en evenredig is, gelet op de potentiële energiebesparingen:

1° als een meter vervangen wordt, tenzij dit technisch niet mogelijk of rendabel zou zijn, gelet op de geraamde potentiële besparingen op lange termijn;

2° als er een aansluiting wordt uitgevoerd in een nieuw of een ingrijpend gerenoveerd gebouw zoals omschreven in richtlijn 2010/31/EU. Onze onderstreping.

⁶ Dit addendum vormde met name het onderwerp van een overlegvergadering tussen BRUGEL en SIBELGA

2. Prioritaire niches:

In het tweede lid van §1 van hetzelfde artikel worden de prioritaire niches vermeld waarvoor de DNB geleidelijk aan slimme meters kan installeren:

“De distributienetbeheerder kan eveneens geleidelijk slimme meters op het distributienet installeren, overeenkomstig de volgende prioritaire niches vastgelegd in het investeringsplan waarvan sprake in artikel 12, rekening houdend met het algemeen belang en voor zover dat technisch haalbaar, financieel redelijk en evenredig is gelet op de potentiële energiebesparingen:

*1° als de gebruiker van het distributienet beschikt over **een elektrisch voertuig** en dit laat weten aan de distributienetbeheerder; in dat geval wordt in het gebouw waarin hij woont een slimme meter geplaatst;*

*2° als de gebruiker van het distributienet **een jaarlijks verbruik heeft van meer dan 6.000 kWh per jaar**;*

*3° als de gebruiker van het distributienet beschikt over een **opslageenheid die elektriciteit opnieuw in het distributienet kan injecteren**, of over een warmtepomp;*

*4° als de eindafnemers hun **flexibiliteit aanbieden** via een aanbieder van flexibiliteit;*

5° als een gebruiker van het distributienet het vraagt, tenzij dat niet technisch haalbaar of financieel redelijk en evenredig is gelet op de potentiële energiebesparingen;

*6° als de gebruiker van het distributienet **een prosumer is of elektriciteit opnieuw in het net kan injecteren**.”* Onze onderstreping.

3. Niches geïdentificeerd door de studie van BRUGEL en, in voorkomend geval, bepaald door de Regering na bespreking in het Parlement:

Artikel 24ter laat in §1, derde lid, de DNB de mogelijkheid om slimme meters te installeren in andere gevallen, eventueel door een specifiek en transversaal onderzoek van BRUGEL geïdentificeerd als economisch, energetisch en sociaal geschikt en bepaald door de Regering na debat in het Parlement:

“Op voorwaarde dat een specifiek en transversaal onderzoek van Brugel de economische, energetische en sociale geschiktheid van de ontwikkeling van slimme meters aantoont voor elke niche bedoeld in artikel 24ter, lid 1 en 2, alsook, desgevallend, voor elke nieuwe categorie van eventuele begunstigten, en na debat in het Parlement, kan de Regering andere situaties bepalen waarin de distributienetbeheerder slimme meters installeert, evenals de installatiemodaliteiten ervoor. Brugel legt dat onderzoek ter raadpleging voor aan het publiek.” Onze onderstreping.

4.5.1.2 Onderzoeken voorafgaand aan de installatie van de slimme meters:

Zoals vermeld in de vorige paragraaf, legt artikel 24ter van de elektriciteitsordonnantie meerdere voorafgaande onderzoeken op voor de installatie van de slimme meters:

- **Onderzoek van de economische, energetische en sociale geschiktheid van de ontwikkeling van slimme meters:**

Artikel 24ter, § 1, derde lid, bepaalt: “**Op voorwaarde dat een specifiek en transversaal onderzoek van Brugel de economische, energetische en sociale geschiktheid van de ontwikkeling van slimme meters aantoont voor elke niche bedoeld in artikel 24ter, lid 1 en 2, alsook, desgevallend, voor elke nieuwe categorie van eventuele begunstigen, en na debat in het Parlement, kan de Regering andere situaties bepalen waarin de distributienetbeheerder slimme meters installeert, evenals de installatiemodaliteiten ervoor.** Brugel legt dat onderzoek ter raadpleging voor aan het publiek.” Onze onderstreping.

Deze bepaling koppelt de installatie van de slimme meters aan het bewijs van de economische, energetische en sociale geschiktheid van de ontwikkeling van deze meters voor alle niches (verplicht, prioritair en andere niet in artikel 24ter vermelde gevallen). **Dit onderzoek wordt aan BRUGEL toevertrouwd. Het wordt momenteel uitgevoerd en zal aan een openbare raadpleging worden onderworpen.**

- **Objectieve diagnose gebaseerd op een onafhankelijk en vergelijkend onderzoek van de elektrogevoeligheid en de impact ervan op de volksgezondheid:**

Artikel 24ter, § 2, vijfde lid bepaalt: “**Na een onafhankelijk en vergelijkend onderzoek dat ertoe strekt een objectieve diagnose te stellen van de elektrogevoeligheid en de impact ervan op de volksgezondheid in het Brussels Gewest te bepalen en dat binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de ordonnantie wordt uitgevoerd door een comité van deskundigen, stelt de Regering, in voorkomend geval, de gevallen en regels vast volgens welke de distributienetbeheerder alternatieve technologische oplossingen in de woningen aanbiedt aan eenieder die beweert elektrogevoelig te zijn en daartoe een aanvraag indient.**” Onze onderstreping.

Het gaat dus om een onafhankelijk en vergelijkend onderzoek dat ertoe strekt een objectieve diagnose te stellen van de elektrogevoeligheid en de impact ervan op de volksgezondheid in het Brussels Gewest te bepalen. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd door een comité van deskundigen binnen drie jaar vanaf oktober 2018. Deze studie werd toevertrouwd aan Leefmilieu Brussel. **Rekening houdend met de eventuele technische en financiële impact van dit onderzoek naar de installatie van de slimme meters wil BRUGEL deel uitmaken van het follow-upcomité voor dit onderzoek waarin uiteraard de DNB zou moeten zetelen.**

- **Rekening houdend met het algemeen belang en de technische, economische en financiële haalbaarheid:**

Volgens de bepalingen van artikel 24ter, § 1, eerste lid, moet de installatie van de slimme meters voor de verplichte niches ook worden voorafgaan door een onderzoek van de (technische, economische en financiële) haalbaarheid en het algemeen belang: “**De distributienetbeheerder installeert geleidelijk slimme meters op het distributienet, overeenkomstig de volgende verplichte niches, rekening houdend met het algemeen belang en voor zover dat technisch haalbaar, financieel redelijk en evenredig is, gelet op de potentiële energiebesparingen.**” Onze onderstreping.

Diezelfde eis wordt herhaald in artikel 24ter, § 1, tweede lid voor de prioritaire niches waarvoor de DNB geleidelijk slimme meters kan installeren: “**De distributienetbeheerder kan eveneens geleidelijk slimme meters op het distributienet installeren, overeenkomstig de volgende prioritaire niches, rekening houdend met het algemeen belang en voor zover dat technisch haalbaar, financieel redelijk en evenredig is gelet op de potentiële energiebesparingen.**” Onze onderstreping.

Rekening houdend met deze onderzoeken stelt de DNB, in overeenstemming met artikel 12, §1, van de elektriciteitsordonnantie en artikel 10, §1 van de gasordonnantie, in zijn investeringsplannen projecten voor de installatie van de slimme meters voor.

BRUGEL is van mening dat het de taak van de DNB is om dit onderzoek uit te voeren voorafgaand aan de voorstellen van de ontwerpen van investeringsplannen. De DNB moet aantonen hoe hij rekening heeft gehouden met het algemeen belang en de technische, economische en financiële haalbaarheid. BRUGEL zou eventueel op basis van zijn bovengenoemde onderzoek aanbevelingen kunnen geven voor het uitvoeren van de onderzoeken van de DNB. De van de DNB verwachte onderzoeken moeten in elk geval gebaseerd zijn op realistische en actuele technische en financiële gegevens die gedeeltelijk afkomstig zijn van het proefproject.

Uit het onderzoek van de ontwerpen van investeringsplannen en het bijbehorende addendum blijkt dat:

- De projecten voor de installatie van 4.850 meters per jaar van het "slimme" type als niet-communiserende elektronische meters om te voldoen aan de eisen van de Europese richtlijn 2012/27/EU inzake energie-efficiëntie geen voorafgaand onderzoek vereisen. Deze richtlijn eist inderdaad de installatie van *"individuele meters die het daadwerkelijke energieverbruik van de eindafnemer nauwkeurig weergeven en informatie geven over het werkelijke tijdstip van het verbruik"*. Ze worden altijd geleverd wanneer een bestaande meter wordt vervangen of wanneer een aansluiting wordt uitgevoerd in een nieuw gebouw of in een gebouw dat een ingrijpende renovatie ondergaat. Deze bepalingen zijn voldoende duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk om SIBELGA in staat te stellen deze nieuwe meters voor te stellen in zijn investeringsplannen.

Deze richtlijn werd overigens omgezet in artikel 25^{quies} van de ordonnantie van 19 juli 2001, voordat dit artikel door de ordonnantie van 23 juli 2018 werd opgeheven. **BRUGEL adviseert de bevoegde overheden het opheffen artikel opnieuw in de ordonnantie op te nemen tot alle voorwaarden voor de implementatie van artikelen 24ter en 18ter van respectievelijk de elektriciteits- en gasordonnantie zijn geverifieerd.**

- De installatie van "slimme" meters om te voldoen aan de verplichting om bidirectionele meters te installeren voor zelfproducenten beantwoordt aan de beschikbaarheidsbeperkingen van meters van het type A+/A- (te lange leveringstermijn gezien de massale uitrol van slimme meters in de verschillende landen van de Europese Unie). Aangezien de "slimme" meters die voor deze categorie van netgebruikers moeten worden geïnstalleerd niet-communiserende meters zijn, is BRUGEL van mening dat de voorafgaande onderzoeken, opgelegd door de nieuwe artikelen 24ter en 18ter van de elektriciteits- en gasordonnanties niet van toepassing zijn.

Rekening houdend met het voorgaande stemmen de projecten voor de installatie van slimme meters overeen met de elektriciteits- en gasordonnanties.

Met het oog op de implementatie van de bepalingen van de nieuwe artikelen 24ter en 18ter van respectievelijk de elektriciteits- en gasordonnantie heeft BRUGEL de door SIBELGA verstrekte informatie over zijn proefproject voor de installatie van slimme meters onderzocht.

Eerst en vooral herinneren we eraan dat het proefproject slechts een van de middelen zou moeten zijn voor de uitvoering van de onderzoeken die SIBELGA zou moeten voorleggen vóór de voorstelling van het project voor de installatie van de slimme meters in zijn toekomstige ontwerpen van

investeringsplannen. Het onderzoek dat BRUGEL momenteel uitvoert, zou aanbevelingen kunnen opleveren voor verschillende onderzoeken die SIBELGA zou moeten uitvoeren. Rekening houdend met deze overwegingen en de noodzaak om openbare raadplegingen te organiseren voor de ontwerpen van investeringsplannen, meent BRUGEL dat het te vroeg is om aan te kondigen dat de volgende investeringsplannen projecten zullen bevatten voor de installatie van de slimme meters in overeenstemming met de nieuwe artikelen 24ter en 18ter van respectievelijk de elektriciteits- en gasordonnantie.

BRUGEL begrijpt dat het proefproject van SIBELGA prioriteit geeft aan de elektriciteitsmeters, de noodzaak om het installatieproces te testen, de technische oplossingen voor de installaties en de communicatie van de meters met het verwervingssysteem. We zijn van mening dat het verstandig zou zijn om in het kader van dit proefproject een aanzienlijk aantal gasmeters te installeren en ook, met name via enquêtes bij de eindklanten, de energiebesparing, de financiële haalbaarheid en de besparingen op lange termijn voor de DNB te onderzoeken.

Bovendien moeten ook het communicatiesysteem naar de eindklanten, de modaliteiten voor de melding en herroeping van beslissingen van deze klanten, de voorwaarden voor de mededeling van gegevens aan derden, de definitie van mogelijke primaire en afgeleide gegevens die de DNB moet verzamelen en verwerken, worden getest. Na een vergelijkende analyse van de elektrogevoeligheid, moeten ook de door de elektriciteits- en gasordonnantie geëiste alternatieve technologische oplossingen worden bepaald voor de klanten die beweren dat ze elektrogevoelig zijn.

BRUGEL meent bovendien dat SIBELGA, om de aanvaardbaarheid van het proefproject te verbeteren, zijn aanpak verder moet verduidelijken door adequate en voldoende informatie te verstrekken voorafgaand aan de installatie van de slimme meters. De klant moet niet alleen worden geïnformeerd over de slimme meter, maar ook over de mogelijke voordelen die deze meter kan bieden. Na de installatie van de slimme meters moet SIBELGA de betrokken gebruikers een permanente begeleiding bieden door nuttige informatie te verstrekken, de vragen van de klanten te beantwoorden en tevredenheidsenquêtes te organiseren.

Het addendum bij het door SIBELGA voorgelegde investeringsplan draagt ertoe bij dat er meer rekening wordt gehouden met de DNG in het onderzoeksproces voor de installatie van de slimme meters. BRUGEL vraagt SIBELGA om het op de hoogte te houden van de evolutie van dit project.

4.6 De bevoorradingsstations voor samengeperst aardgas (CNG)

Momenteel is er slechts één CNG-station⁷ in het Brussels Gewest, een cijfer dat veel lager is dan in de twee andere gewesten van het land. Toch is het gebruik van NCG als brandstof voor auto's op korte en middellange termijn een van de oplossingen, naast andere vormen van schonere energie, om het probleem van de luchtkwaliteit in Brussel op efficiënte wijze te bestrijden, een probleem dat een belangrijke uitdaging vormt voor de volksgezondheid in onze hoofdstad. Het enige CNG-station in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volstaat niet om een echte 'fuel shift' op gewestelijk niveau tot stand te brengen.

⁷ Volgens de laatste verkregen informatie zouden momenteel 3 projecten voor CNG-tankstations ter studie liggen.

In dat kader heeft BRUGEL op eigen initiatief in 2017 een studie uitgevoerd⁸ over de uitbouw van een infrastructuurnetwerk van CNG-tankstations in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en heeft het aan de overheden mogelijke maatregelen voorgesteld om de ontwikkeling van deze technologie te bevorderen.

Een van de belangrijke conclusies van deze studie is dat **het merendeel van het middendrukgasnet van SIBELGA voldoende verspreid is in Brussel om zonder structurerende investeringen de aansluiting van CNG-tankstations mogelijk te maken. Dit is niet noodzakelijk het geval voor de aansluiting op het elektriciteitsnet van semi-snelle of snelle openbare laadpalen voor elektrische voertuigen.** Dit type laadpaal vereist immers een 400 V-aansluiting terwijl het laagspanningselektriciteitsnet voor meer dan 87% gedistribueerd wordt op 230 V. De aansluiting van openbare elektrische laadpalen zal dus investeringen op het net vergen.

In dat verband wil BRUGEL de ontwikkeling van de mobiliteit door middel van CNG ondersteunen en heeft het dus in haar ontwerp van tariefmethodologie 2020-2024 de afschaffing voorgesteld van de aansluitingskosten van de CNG-tankstations op het gasdistributienet.

4.7 Planning van de investeringen

Globaal stelt SIBELGA geen grote wijzigingen voor van het investeringsritme dat in haar investeringsplan 2018-2022 werd voorgesteld. Onder de vastgestelde wijzigingen noteren we :

- het uitstel van de vernieuwing van het ontspanningsstation Chatelet van 2018 naar 2019 wegens problemen met de terbeschikkingstelling van een nieuw gebouw;
- de herschikking van de planning voor de renovatie van de emissielijnen.

BRUGEL vraagt SIBELGA om goed te controleren dat deze herschikking van de planning geen enkel risico meebrengt voor de betrouwbaarheid van het net.

BRUGEL heeft SIBELGA trouwens geïnterpelleerd over haar verantwoording van de hoeveelheden van sommige voorgestelde investeringen. BRUGEL spoort de distributienetbeheerder inderdaad aan om zijn ramingen altijd te optimaliseren, vooral in het kader van het volgende investeringsplan (2020-2024) dat als basis zal dienen voor het tariefvoorstel 2020-2024 (en dus voor de berekening van de distributietarieven). BRUGEL zal dit aspect met name analyseren in haar advies over het volgende investeringsplan.

4.8 Budget en tariefcoherentie

Het geheel van de kosten (investeringen en exploitatie) van de distributienetbeheerder is onderworpen aan de controle van BRUGEL. Bij de goedkeuring van het tariefvoorstel voor de periode 2015-2019 heeft BRUGEL een globale budgettaire enveloppe goedgekeurd die de tarieven moet dekken. De controle van de goede kostenbeheersing gebeurt ex post door BRUGEL.

⁸ [Studie nr. 23](#) betreffende de ontwikkeling van een infrastructuurnetwerk van voor het publiek toegankelijke CNG-tankpunten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In 2015 werd met de distributienetbeheerder overeengekomen dat SIBELGA een regelmatige follow-up zal geven over de vordering van bepaalde projecten. Het gaat zowel om de projecten die in de investeringsplannen zijn vermeld als om de projecten van andere aard (bijvoorbeeld IT). De bedragen voor de uitvoering van het investeringsplan voor het jaar 2017 en het globale budget van 2019 zijn opgenomen in Bijlage 6.2.

Inzake de in 2017 uitgevoerde investeringen stelt men vast dat de geïnvesteerde bedragen aanzienlijk lager zijn dan de bedragen die in het investeringsplan 2017-2021 werden voorgesteld (-18,6%). De realisaties voor 2017 zijn echter 25% hoger dan het begrote bedrag in het tariefvoorstel 2015-2019.

BRUGEL heeft bovendien het tariefvoorstel 2015-2019 vergeleken met de in het investeringsplan 2019-2023 begrote bedragen voor 2019 (zie Figuur 6).

Het investeringsplan 2019-2023 stelt een budget voor van **15,1 miljoen**⁹ voor 2019. Dit laatste is dus globaal iets lager (-3,4%) dan dat van het tariefvoorstel 2015-2019 voor hetzelfde jaar. Dit kleine verschil wordt toegelicht in sectie 9.5.2 in de bijlage.

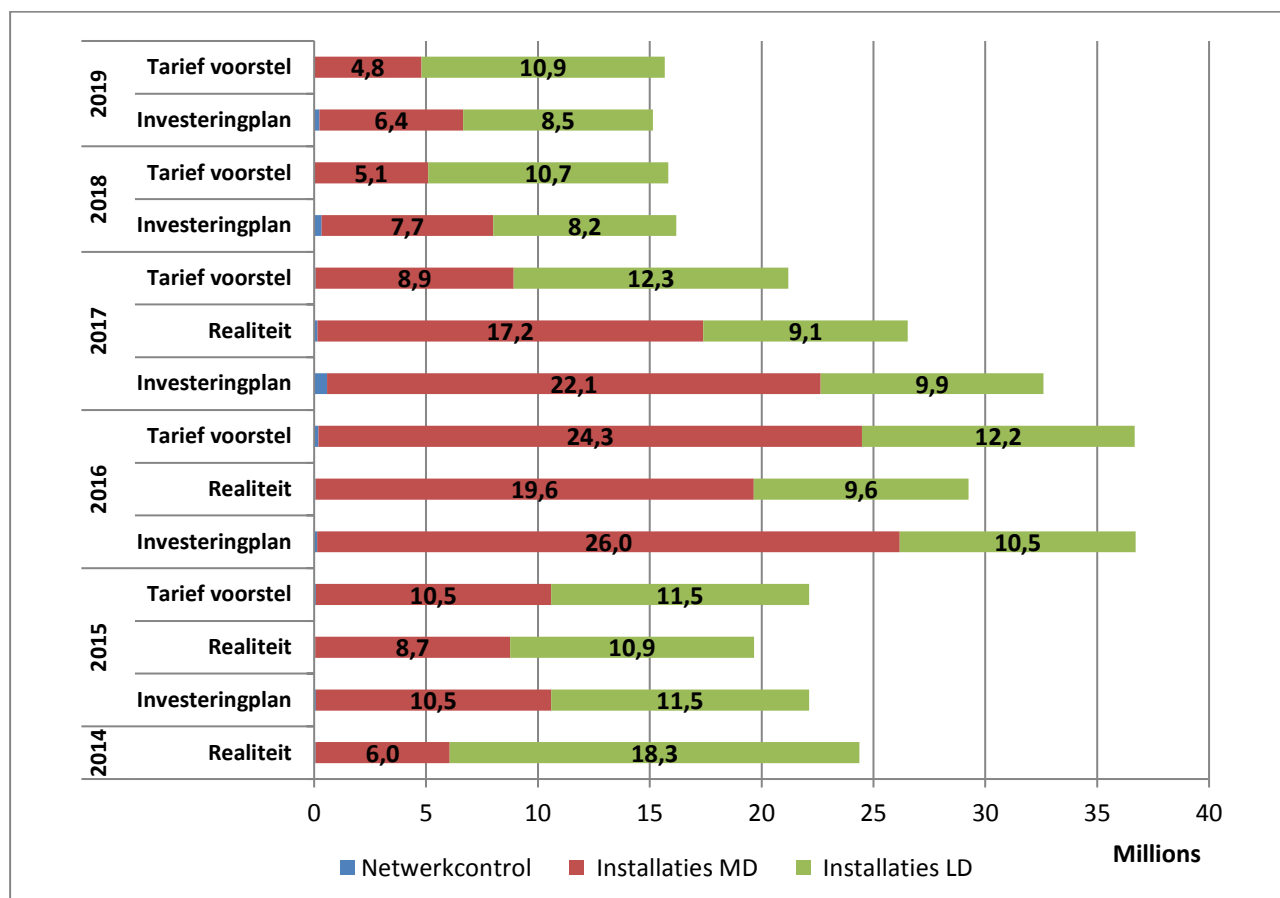
Ter herinnering, het is niet abnormaal dat er vrij aanzienlijke verschillen zijn voor bepaalde posten van het laatste jaar van de reguleringsperiode. De hoeveelheden die als referentie werden genomen in het tariefvoorstel 2015-2019 waren immers gebaseerd op het investeringsplan 2015-2019. Hoe dichterbij het einde van de reguleringsperiode nadert, des te groter de verschillen kunnen zijn tussen de meerjarige investeringsplannen en het tariefvoorstel dat werd opgesteld in 2014.

Deze verschillen kunnen worden gerechtvaardigd door verschillende factoren, waaronder:

- een tragere of snellere uitvoering van bepaalde werken;
- de coördinatie met andere concessiehouders;
- de evolutie van de ingezette technologieën en middelen.

We stellen hetzelfde vast in de vergelijkende analyse van de hoeveelheden die als basis hebben gediend voor het opstellen van de tariefmethodologie en de hoeveelheden voorzien voor 2019 in het investeringsplan 2019-2023.

⁹ Dit bedrag stemt overeen met het bedrag dat uitsluitend is voorzien voor de investeringen. Het omvat niet de zogenaamde gemengde investeringen buiten de netten (administratieve gebouwen, meubilair, IT-uitrusting, werktuigen en machines, rollend materieel, ...).

Figuur 6: : Evolutie en vergelijking van de budgetten

Wat de conversie van de netten van L- naar H-gas betreft, bedoeld in sectie 4.4 van dit advies, is **BRUGEL van mening dat de met deze investeringen verbonden kosten duidelijk geïdentificeerd moeten zijn om te garanderen dat deze bedragen niet ook worden opgenomen in het budget voor de openbare dienstverplichtingen.** Op het niveau van de tarieven herinneren we eraan dat een gedeelte van de tariefsaldi gas al werd toegewezen aan verschillende specifieke projecten om bepaalde kosten ervan te dekken. Zo werd op zondag 31 december 2017 een bedrag van 19 881 334 euro toegewezen aan de L/H-conversie in het reguleringsfonds gas.

Bovendien werd in overeenstemming met de vorige tariefbesprekingen de presentatie van hoofdstuk 3 'Balans van het jaar N-I' van het investeringsplan wel degelijk aangepast om zicht te hebben op de verschillende soorten investeringen (eigen, mandatory en onvermijdelijk). In haar advies over het IP 2018-2022 preciseerde BRUGEL dat het wenste te beschikken over een budgettaire raming voor elk van deze investeringscategorieën. In de loop van de reguleringsperiode 2020-2024 zal aan SIBELGA worden gevraagd haar informatie te geven in het kader van de jaarlijkse reportings.

5 Conclusie

In overeenstemming met artikel 10 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, heeft SIBELGA BRUGEL een investeringsplan bezorgd waarin het de staat van haar net beoordeelt en investeringen voorstelt voor de periode 2019-2023.

Vanwege de wijziging van de ordonnantie die op 30 september 2018 in werking is getreden, dus nadat SIBELGA haar ontwerp van gasinvesteringsplan had ingediend en op vraag van de minister, heeft BRUGEL voor het eerst een openbare raadpleging over het gasinvesteringsplan moeten organiseren. Voor deze eerste oefening heeft BRUGEL ervoor gekozen om het volledige investeringsplan voor te leggen. De raadpleging werd met enkele vragen gestructureerd en de deelnemers kregen de mogelijkheid om “open” opmerkingen te maken. Alle naar voor gebrachte opmerkingen zijn verwerkt in het raadplegingsverslag dat is opgenomen in Bijlage 6.1 van dit advies. Voor elke ontvangen opmerking wordt een commentaar van BRUGEL voorgesteld.

Gelet op sommige ontvangen opmerkingen zal BRUGEL begin 2019 overleggen over de efficiëntste manier om in de toekomst openbare raadplegingen te houden en zal het onderzoeken of er ook aanpassingen aan de inhoud van het investeringsplan moeten worden aangebracht.

Na de analyse van het door SIBELGA voorgestelde gasinvesteringsplan 2019-2023 zijn de voornaamste opmerkingen van BRUGEL bovendien de volgende:

1. **Wat de bevoorradingszekerheid betreft**, blijkt dat in zeer strenge winteromstandigheden weinig capaciteitsreserve beschikbaar is in de ontvangtsstations die momenteel in bedrijf zijn. De inbedrijfstelling in oktober van het nieuwe station Zoniënwood had het mogelijk moeten maken om de beschikbare capaciteitsreserve vanaf deze winter (2018-2019) aanzienlijk te verhogen, maar na een nieuw ingediend beroep heeft FLUXYS het station slechts enkele weken na de inbedrijfstelling weer buiten werking moeten stellen. BRUGEL betreurt deze situatie en pleit ervoor om het station zo snel mogelijk weer in bedrijf te nemen.
2. **Wat de bevoorradingskwaliteit van de netgebruikers betreft**, tonen de indicatoren die door BRUGEL gevolgd worden een stelselmatige verbetering. Ook uit de analyse van de gegevens over de geregistreerde lekken blijkt de laatste jaren een voortdurende verbetering van de betrouwbaarheid van het net. De twee explosies die zich in 2017 hebben voorgedaan en die jammer genoeg twee dodelijke slachtoffers hebben gemaakt, lijken veroorzaakt te zijn door de gasbinneninstallaties van de gebruikers. BRUGEL pleit er dan ook voor dat de overheid maatregelen treft om het risico te verminderen dat dit soort gebeurtenissen zich in de toekomst herhalen. BRUGEL spoort de overheden aan maatregelen te treffen om het risico van dit type incidenten in de toekomst te verkleinen. Een van de mogelijkheden zou erin bestaan de reglementeringen inzake de controle van de gasbinneninstallaties te verstrengen, naar het voorbeeld van het algemeen reglement op de elektrische installaties dat in sommige gevallen de verplichting oplegt om een controle uit te voeren om de 25 jaar of wanneer een woning wordt verkocht.
3. **Wat het project voor conversie van de netten betreft**, zet de eerste feedback over de conversie die in 2018 heeft plaatsgevonden in de gemeente Hoboken SIBELGA ertoe aan om vast te houden aan haar planning en reeds vastgelegde modus operandi. Met betrekking tot de aspecten inzake de communicatie van de conversiemodaliteiten aan de gebruikers van het distributienet, verwijst BRUGEL naar haar advies over het programma van openbare dienstopdrachten voor het jaar 2019, waarin het vraagt dat bijkomende middelen worden

ingezet om een evaluatie van het communicatieplan te maken. SIBELGA heeft BRUGEL bevestigd dat het deze evaluatie wel degelijk zal maken.

4. **Met betrekking tot de projecten voor de transformatie van het net in een slim netwerk**, meldt SIBELGA dat het de installatie van 500 slimme gasmeters in het kader van het pilootproject opschort. Na de analyse van de hoofdstukken over de thematiek van de slimme meters in de investeringsplannen voor gas en elektriciteit voor de periode 2019-2023 van SIBELGA en na de opmerkingen die sommige deelnemers aan de openbare raadpleging over deze twee plannen hebben geformuleerd, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om een bijlage in haar ontwerp van investeringsplan op te nemen waarin het haar aanpak verduidelijkt en motiveert. BRUGEL zal deze bijlage analyseren en becommentariëren in haar adviezen over de investeringsplannen elektriciteit en gas.
5. **Wat de budgettaire follow-up betreft**, werd het investeringsprogramma voor 2019 vergeleken met het investeringsbudget in het tariefvoorstel 2015-2019. Het voor 2019 voorgestelde globale budget voor het investeringsplan is coherent met het budget van het tariefvoorstel. De investeringen voor 2019 zullen bijgevolg worden gedekt door de distributietarieven en de bijdragen van de netgebruikers.
6. **Wat de coherentie betreft van de voorgestelde investeringen met het vorige investeringsplan** (2018-2022) dat door de Regering is goedgekeurd, stelt BRUGEL vast dat er weinig wijzigingen of beduidende variaties van het investeringsritme zijn. BRUGEL herinnert overigens aan het belang van het investeringsplan 2020-2024 dat in 2019 door SIBELGA zal worden voorgesteld, aangezien dit als basis zal dienen voor het tariefvoorstel 2020-2024. Daarom zal BRUGEL dit volgende investeringsplan meer specifiek analyseren.

BRUGEL stelt de Regering dan ook voor het ontwerp van investeringsplan gas voorgesteld door SIBELGA voor de periode 2019-2023 goed te keuren.

* *

*

6 Bijlage

6.1 Raadplegingsverslag

BRUGEL wijst erop dat het met het oog op de efficiëntie een gelijktijdige openbare raadpleging heeft uitgevoerd over de verschillende investeringsplannen (SIBELGA voor elektriciteit en gas voor de periode 2019-2023 en ELIA voor het gewestelijk vervoernet 2019-2029). Hierdoor hebben de antwoorden van bepaalde deelnemers soms betrekking op de twee investeringsplannen samen, wat verklaart waarom sommige opmerkingen in het raadplegingsverslag geen betrekking hebben op het gasinvesteringsplan van SIBELGA.

Vraag I:

Meent u dat de ontwerpen van investeringsplannen die de netbeheerders voorstellen, elk voor zich, de ontwikkeling mogelijk maken van netten die de veiligheid, de betrouwbaarheid, de regelmaat en de kwaliteit van de bevoorrading van de netgebruikers garanderen?

	Antwoord	Opmerking	Antwoorden
Leefmilieu Brussel	Geen antwoord.	<p><u>Modaliteiten voor de organisatie van de raadpleging</u></p> <p>Brugel heeft op 30 november 2018 op haar website een bericht van openbare raadpleging over de investeringsplannen gepubliceerd. De raadpleging loopt tot 30 december 2018. Leefmilieu Brussel (LB) heeft op 4 december 2018 een specifieke vraag om advies van Brugel gekregen betreffende de drie investeringsplannen¹⁰. Het advies van LB wordt hierin gevraagd tegen 30 december 2018. LB beschikt dus over 26 kalenderdagen – waarvan 9 tijdens de schoolvakantie – om advies te geven over</p>	<p><u>Modaliteiten voor de organisatie van de raadpleging</u></p> <p>BRUGEL is zich bewust van de problemen met de termijnen voor de openbare raadpleging die aan de deelnemers zijn opgelegd.</p> <p>BRUGEL herinnert ook aan de problemen met deze eerste oefening, doordat de inwerkingtreding (30/09/2018) van de bepalingen van de ordonnantie tot wijziging van de procedure voor het indienen van het investeringsplan, die het houden van een raadpleging oplegt, later viel dan de datum waarop de investeringsplannen van SIBELGA werden ontvangen (24/09/2018).</p>

¹⁰ Brief verzonden op 3/12/2018, ontvangen langs elektronische weg op 4/12/2018 en met de post op 5/12/2018

	<p>documenten die samen meer dan 250 pagina's omvatten en die over een complexe inhoud gaan.</p> <p>Door een dergelijke termijn op te leggen – een eenmalige periode van 30 kalenderdagen (of minder), waarvan een gedeelte tijdens de schoolvakantie, om zich uit te spreken over de drie investeringsplannen – aan LB maar ook aan alle andere partijen die zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de openbare raadpleging, neemt Brugel de essentie weg van de door de wetgever opgelegde maatregel in het kader van de wijziging van de elektriciteits- en gasordonnanties in juli 2018 waarbij aan de regulator werd opgedragen een raadpleging over de investeringsplannen te houden¹¹. De door Brugel opgelegde raadplegingsvoorwaarden zijn ongeschikt, gelet op de lengte, de diversiteit en de techniciteit van de documenten en maken het de geraadpleegde organisaties onmogelijk zich geldig uit te spreken over de kwaliteit van de investeringsplannen (met name wat betreft het bereiken van de doelstellingen inzake veiligheid, betrouwbaarheid, regelmaat en bevoorradingszekerheid van de netgebruikers). Leefmilieu Brussel begrijpt dat 2018 een overgangsjaar vormt in de mate dat Brugel de raadpleging (zoals ingevoerd door de wetgever bij de wijzigingen van de elektriciteits- en gasordonnanties op 26 juli 2018) reeds nu organiseert, maar de plannen van de betrokken netbeheerders slechts half september heeft ontvangen (conform de oude procedure voor het indienen van de plannen). LB betreurt echter de voorwaarden van de raadpleging en zal zich beperken tot zeer algemene opmerkingen over de documenten die haar zijn bezorgd.</p>	<p>BRUGEL heeft hierdoor vooraf geen kennis genomen van voorlopige versies van de investeringsplannen (die volgens de nieuwe bepalingen van de gas- en elektriciteitsordonnanties in mei moeten worden ingediend).</p> <p>Bovendien was BRUGEL gedwongen een relatief beperkte raadplegingsperiode op te leggen om de ontvangen opmerkingen te kunnen behandelen (via een raadpleging van de netbeheerders indien dat nodig was) en om haar adviezen zo snel mogelijk aan de minister te kunnen overmaken.</p> <p>Gelet op sommige ontvangen opmerkingen over het verloop van de openbare raadpleging zal BRUGEL begin 2019 overleggen over de efficiëntste manier om in de toekomst openbare raadplegingen te organiseren, ook rekening houdend met eventuele aanpassingen van het schema van de plannen die door SIBELGA/ELIA zullen worden voorgesteld.</p> <p><u>Milieu-evaluatie van de geplande investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u></p> <p>Wat de vraag betreft om een formaat voor de investeringsplannen te bepalen dat op systematische wijze de genomen maatregelen integreert om de milieuhinder (lawaai, water, elektromagnetische velden, enz.) te verzachten, zal BRUGEL binnenkort Leefmilieu Brussel en de betrokken netbeheerders uitnodigen om na te gaan in welke mate de schema's van de investeringsplannen kunnen worden aangepast.</p>
--	---	--

¹¹ Ordonnantie van 19 juli 2011 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, art. 12, § 3, alinea 3: Brugel “[...] gaat over tot de raadpleging van de betrokken administraties, de daadwerkelijke of potentiële gebruikers van het net en van de Raad betreffende bepaalde aspecten van het ontwerpplan.”

	<p>LB nodigt Brugel uit om vanaf 2019 de raadpleging te organiseren in omstandigheden (met name wat de termijnen betreft) die aangepast zijn aan de lengte en de complexiteit van de investeringsplannen, om de wil van de wetgever te respecteren die gewenst heeft dat de betrokken administraties en de effectieve of potentiële gebruikers van het net hun mening daarover kunnen geven. Ter informatie, de ordonnantie van 18 maart 2004 betreffende de milieu-effectenbeoordeling van bepaalde plannen en programma's (art. 11) voorziet een raadplegingstermijn van 60 dagen voor de plannen. Deze termijn zou LB overigens in staat stellen een beter onderbouwd en gecoördineerd advies te geven.</p> <p><u>Technische evaluatie van de geplande investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u></p> <p>Brugel, de Brusselse energieregulator, bezit de technische expertise betreffende de distributienetten en het gewestelijk elektriciteitstransportnet. LB is daarom niet van plan de technische relevantie van de door Sibelga en Elia voorgestelde investeringen te onderzoeken.</p> <p><u>Milieu-evaluatie van de geplande investeringen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</u></p> <p>Wat de infrastructuur betreft die door de gewestelijke wetgeving aan een milieuvergunning onderworpen zijn, verwijst LB Sibelga en Elia naar de beslissingen die LB zal nemen in het kader van de vergunningsaanvragen.</p> <p>LB stelt vast dat de milieu-impact van de door Elia en Sibelga voorgestelde investeringen in het huidige formaat van de investeringsplannen niet volledig wordt behandeld. In deze situatie is</p>	<p>BRUGEL herinnert er echter aan dat de investeringsplannen van de distributienetbeheerder en de gewestelijke transportnetbeheerder niet onderworpen zijn aan een milieu-effectenevaluatie, in tegenstelling tot het ontwikkelingsplan van de federale transportnetbeheerder (zie artikel 10 van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu).</p>
--	--	---

		<p>het voor LB moeilijk om een oordeel te vellen over deze impact en over de door de netbeheerders genomen maatregelen om hem te verminderen. LB stelt voor dat Brugel, met het oog op de volgende openbare raadplegingen, met de netbeheerders een formaat voor de investeringsplannen overeenkomt dat op systematische wijze de genomen maatregelen integreert om de milieuhinder (lawaaï, water, elektromagnetische velden, enz.) te verzachten.</p>	
Raad van Gebruikers	JA	<p><u>Opdrachten en samenstelling van de Raad</u></p> <p>De Raad van Gebruikers van elektriciteit en gas (hierna “de Raad” genoemd) is een adviesraad van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering opgericht krachtens artikel 33 van de ordonnantie betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna “de elektriciteitsordonnantie”). De Raad is samengesteld uit vertegenwoordigers van de actoren van de energiemarkt (verbruikers en professionelen). De opdrachten van de Raad worden gedefinieerd in artikel 33, §2 van de elektriciteitsordonnantie: “De Raad heeft als taak advies te verstrekken aan de Regering, hetzij op eigen initiatief hetzij op diens verzoek, betreffende de bescherming van de gebruikers, openbare dienstverplichtingen en -opdrachten en het rationeel gebruik van energie bij de levering en bij de elektriciteits- en gasdistributie”. Sinds de wijziging van de elektriciteitsordonnantie van 23 juli 2018 en van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt (hierna “de gasordonnantie”), moet de regelgever ook het advies van de Raad vragen betreffende de investeringsplannen van de netbeheerders.</p> <p><u>Aanhangigmaking</u></p>	<p>BRUGEL noteert de vraag van de Raad van Gebruikers om meer gerichte vragen te stellen in het kader van de raadpleging over de investeringsplannen.</p> <p>BRUGEL zal onderzoeken wat de beste manier is om de organisatie van toekomstige openbare raadplegingen over de investeringsplannen te optimaliseren.</p>

		<p>De Raad heeft op 4 december 2018 een adviesaanvraag van Brugel gekregen betreffende de investeringsontwerpplannen van de distributienetbeheerders (SIBELGA, elektriciteit en gas, voor de periode 2019-2023) en de gewestelijke transportbeheerder (ELIA, elektriciteit, voor de periode 2019-2029). De Raad heeft op 14 december 2018 vergaderd en het onderstaande advies uitgebracht. Sibelga en Elia, leden van de Raad en opstellers van bovengenoemde plannen, hebben zich in het debat hierover onthouden.</p> <p>De organisaties die de professionele klanten binnen de Raad vertegenwoordigen waren afwezig tijdens het debat over de investeringsontwerpplannen en hebben dus niet deelgenomen aan de uitwerking van dit advies.</p> <p><u>Advies</u></p> <p>De Raad beschikt niet over de technische expertise om de voorgestelde opties in de investeringsontwerpplannen ter discussie te stellen. Bij gebrek aan elementen die zouden doen twijfelen aan de relevantie van de investeringsontwerpplannen die aan de Raad worden voorgelegd, beperkt deze zich ertoe er akte van te nemen. Met het oog op latere adviesaanvragen over deze ontwerpplannen nodigt de Raad Brugel uit om meer gerichte vragen te stellen en ook de formulering van algemene opmerkingen mogelijk te maken.</p>	
FDSS/FBMD	Ja	<p>Het Centre d'Appui Social Energie beschikt niet over de technische expertise om de voorgestelde opties in de investeringsontwerpplannen in vraag te stellen. Wij gaan in op de elementen van vraag 2 die tot onze expertise behoren en die vragen bij ons oproepen.</p>	<p>BRUGEL noteert de vraag van het Centre d'Appui Social Energie om meer gerichte vragen te stellen in het kader van de raadpleging over de investeringsplannen.</p>

		Wij zijn er echter van overtuigd dat beslissingen van technische aard in de energiesector ook een meer politiek aspect hebben doordat ze een directe impact hebben op het vermogen van de huishoudens om over voldoende energie te beschikken om waardig te leven. Daarom vinden wij het relevant te kunnen reageren op gerichte vragen over deze investeringsplannen.	BRUGEL zal onderzoeken wat de beste manier is om de organisatie van toekomstige openbare raadplegingen over de investeringsplannen te optimaliseren.
Infor GasElek	Ja	Geen	Geen opmerkingen
Netgebruiker	Gedeeltelijk	Geen	Geen opmerkingen
Netgebruiker	Gedeeltelijk	Geen	Geen opmerkingen

Vraag 2:

Meent u dat de ontwerpen van investeringsplannen die de netbeheerders voorstellen, elk voor zich, de ontwikkeling van intelligente netten mogelijk maken?

	Antwoord	Opmerking	Antwoorden
Leefmilieu Brussel	JA	<p><u>Smart grid en smart meters</u></p> <p>LB beschouwt de “smartification” van de netten niet als een doel maar als een middel dat moet bijdragen tot een rationeel beheer – vanuit technisch, economisch en milieuoogpunt – van de netinfrastructuren. LB steunt de pragmatische aanpak van Sibelga inzake het smart grid. Deze pragmatische aanpak zou rekening</p>	<p><u>Smart grid en smart meters</u></p> <p>Na de analyse van de hoofdstukken over de thematiek van de slimme meters in de investeringsplannen voor gas en elektriciteit voor de periode 2019-2023 van SIBELGA en na de opmerkingen die sommige deelnemers aan de openbare raadpleging over deze twee plannen hebben geformuleerd,</p>

	<p>moeten houden met het geheel van de milieu-uitdagingen van het gebruik van de elektronische technologieën, met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het energieverbruik dat inherent is aan de voortdurend toenemende gegevensopslag; - De elektromagnetische vervuiling als gevolg van de GPRS-communicatie; - De exploitatie van niet-hernieuwbare geologische bodemrijdommen (metalen) die voortvloeit uit het gebruik van de elektronische tools die noodzakelijk zijn voor een zogenaamd “smart” net; - De levensduur van deze uitrustingen en hun recyclage. <p>Wat meer bepaald de uitrol van slimme meters betreft, stelt LB zich vragen over het onvermijdelijke karakter van de systematische plaatsing van een slimme meter bij elke klant. LB vraagt zich met name af hoe waarschijnlijk het is dat er einde komt aan de beschikbaarheid van de elektromechanische meters – is dat vooruitzicht gedocumenteerd? – en over de mogelijkheid om zulk een meter te plaatsen bij elke klant. LB noteert dat de regulator en Sibelga belast zijn met studies over de modaliteiten voor de uitrol van deze slimme meters waarvan de conclusies in 2019 zullen worden voorgelegd. LB is eveneens belast met de uitvoering van een studie over de “elektrogevoeligheid” (voorzien in artikel 24ter van de elektriciteitsordonnantie¹²) in de loop van 2019. Sibelga zal de conclusies van deze verschillende studies in aanmerking moeten nemen om een strategie uit te werken voor de uitrol van slimme meters. In dat verband herinnert LB eraan dat</p>	<p>heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om een aanvullende nota op te nemen waarin het haar aanpak verduidelijkt en motiveert. BRUGEL zal deze nota toevoegen en becommentariëren in haar advies over het investeringsplan elektriciteit voor de periode 2019-2023.</p> <p><u>Elektrische mobiliteit</u></p> <p>Hoewel deze opmerking geformuleerd wordt voor het investeringsplan elektriciteit van SIBELGA, pleit BRUGEL er ook voor dat deze visie eveneens de voertuigen omvat die op CNG rijden.</p>
--	---	---

¹² Ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

		<p>de Brusselse wetgever in artikel 24ter van de elektriciteitsordonnantie en in artikel 18ter van de gasordonnantie¹³ de uitrol van slimme meters voorziet in het algemeen belang: de drie voornoemde studies moeten het mogelijk maken de opportuniteit van een dergelijke uitrol te beoordelen, met name voor de segmenten (“niches” genoemd in de ordonnanties) die prioritair zijn maar niet verplicht voor dit criterium. LB meent ten slotte, in de mate dat de inwerkingstelling van de “smart ready” MIG 6 wordt uitgesteld tot 2021, of zelfs in het gedrang komt, dat geen enkele haast gerechtvaardigd is voor de uitrol van slimme meters.</p> <p><u>Elektrische mobiliteit</u></p> <p>LB noteert de vraagstelling van Sibelga over de gewestelijke strategie inzake steun aan elektrische voertuigen en aan de ontwikkeling van een snelle of ultrasnelle herlaadinfrastructuur. LB wil in 2019 op niveau van het gewest, en samen met haar tegenhanger Brussel-Mobiliteit, een strategische denkoefening houden over deze thematiek.</p>	
Raad van Gebruikers	Ja	<p>De leden van de Raad stellen een bijzonder belang in de thematiek van de uitrol van slimme meters en hebben gedebatteerd over de elementen die hierover in de investeringsplannen worden voorgesteld. De Raad neemt akte van de beperkte uitrolplannen die de distributienetbeheerder voor elektriciteit Sibelga voorstelt. De Raad zal deze thematiek in de komende jaren met bijzondere aandacht opvolgen.</p>	<p>BRUGEL noteert de belangstelling van de Raad van Gebruikers voor de thematiek van de uitrol van slimme meters. BRUGEL is van mening dat het belangrijk is dat over dit onderwerp een openbare raadpleging wordt gehouden.</p>

¹³ Ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt

FDSS/FBMD	Gedeeltelijk	<p>Het investeringsplan van Sibelga lokt geen bijzondere commentaren uit, behalve twee vragen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sibelga lijkt te zeggen dat er moeilijkheden zijn om sommige gasmeters te vervangen. Welke zijn deze moeilijkheden, waaraan zijn ze te wijten en hoe kan men ze oplossen? 2) Sibelga deelt mee dat <u>het project voor slimme gasmeters wordt opgegeven</u> omdat de technologie momenteel niet aangepast is. De vraag blijft wat het nut zou zijn van dergelijke slimme gasmeters? 	<p>1) Sibelga wijst erop wel degelijk de intentie te hebben om al deze meters te vervangen. Sibelga kan echter geen termijn voor de vervanging van deze meters geven wegens problemen om toegang te krijgen tot deze installaties (afwezige klanten). Ze zullen echter geleidelijk worden vervangen naarmate Sibelga hiertoe de mogelijkheid ziet, zonder opgave van een vervangingstermijn die Sibelga niet zou kunnen naleven. Een oplossing zou zijn deze meters te vervangen buiten de werkuren, maar dat is economisch niet te rechtvaardigen.</p> <p>2) Na de analyse van de hoofdstukken over de thematiek van de slimme meters in de investeringsplannen voor gas en elektriciteit voor de periode 2019-2023 van SIBELGA en na de opmerkingen die sommige deelnemers aan de openbare raadpleging over deze twee plannen hebben geformuleerd, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om een aanvullende nota op te nemen waarin het haar aanpak verduidelijkt en motiveert. BRUGEL zal deze nota toevoegen en commentariëren in haar advies over het investeringsplan elektriciteit.</p>
Infor GasElek	Ja	Geen	Geen antwoord te formuleren
Netgebruiker	Gedeeltelijk	Geen	Geen antwoord te formuleren gelet op het gebrek aan argumentatie
Netgebruiker	Gedeeltelijk	Geen	Geen antwoord te formuleren gelet op het gebrek aan argumentatie

Vraag 3:

Hebt u algemene opmerkingen over de ontwerpen van investeringsplannen die de netbeheerders voorstellen?

	Opmerking	Antwoorden
Leefmilieu Brussel	<p><u>Conversie LH-gas</u></p> <p>1) Sibelga is krachtens de gasordonnantie verantwoordelijk voor de opstelling en de goede uitvoering van het plan voor de aanpassing van het net met het oog op de omschakeling van het gasnet naar H-gas: deze opdracht omvat onder meer de procedures en de planning voor de conversie. LB moedigt Sibelga in dat verband aan om de gewestelijke overheden te informeren over de conclusies van de feedback van de conversie in Hoboken en desgevallend het aanpassingsplan bij te werken in het licht van de lessen van deze conversie. Deze eventuele bijwerking betreft ook de informatiemodaliteiten voorzien door het communicatieplan voor de L/H-gasconversie, waarvoor Sibelga eveneens verantwoordelijk is.</p> <p>2) Ten slotte wijst LB erop dat de periodieke controle van toepassing is op de centrale-verwarmingsinstallaties en de waterverwarmers en niet op het geheel van de gastoestellen zoals het investeringsplan van SIBELGA lijkt te beweren.</p> <p><u>Lawaai</u></p> <p>LB wenst dat de bouwwerven (leggen en vervangen van leidingen bijvoorbeeld) beheerd worden op een manier die de geluidshinder voor de buurtbewoners beperkt. Bij de beëindiging van bouwwerven op de openbare weg wenst LB eveneens dat een bijzondere aandacht wordt besteed aan de continuïteit van het wegdek, om de</p>	<p><u>Conversie LH-gas</u></p> <p>1) Sibelga wijst erop dat de informatie over de feedback van de conversie in Hoboken, uitgevoerd door Infrax in 2018, door Synergrid aan alle belanghebbende partijen is bezorgd, op federaal en gewestelijk niveau, in het kader van de CONCERE-bijeenkomsten over de problematiek van de conversie. LB en Brugel zijn dus via dit kanaal geïnformeerd over de feedback.</p> <p>Sibelga onderstreept trouwens dat deze feedback geen herziening noodzakelijk maakt van het plan voor de conversie van de netten zoals het gedefinieerd is. Sibelga zal evenwel, in overeenstemming met de vraag van Brugel in haar advies over het programma van de openbare dienstopdrachten voor 2019, een evaluatie maken van de goede ontvangst van de informatie die het aan de netgebruikers meedeelt, via enquêtes bij een representatief aantal betrokken personen.</p> <p>2) BRUGEL bevestigt de door Leefmilieu Brussel geformuleerde verduidelijking.</p> <p><u>Lawaai</u></p> <p>Sibelga wijst erop dat het in het kader van bouwwerven al haar wettelijke, reglementaire en administratieve verplichtingen inzake geluidshinder naleeft. Sibelga respecteert dus de werftijden vastgelegd in de ordonnances betreffende bouwwerven op de openbare weg en hun uitvoeringsbesluiten alsook de beperkingen betreffende de werkuren die de wegbeheerders</p>

	<p>risico's van lawaai en trillingen veroorzaakt door een verandering van materiaal of reliëf (wanneer voertuigen op straat passeren) te beperken.</p> <p><u>Water</u></p> <p>LB herinnert aan de aanwezigheid van ondergrondse waterlopen en watermassa's en benadrukt de noodzakelijke coördinatie (osiris en klim-cicc) van de uitvoering van ondergrondse werkzaamheden om deze watermassa's en bouwwerken te beschermen.</p>	<p>(Gewest, gemeenten) en/of de politiezones opleggen, om het respect voor de leefomgeving van de omwonenden en de mobiliteitseisen te verzoenen met de efficiënte uitvoering van de werven.</p> <p>Voor het overige wijst Sibelga erop dat het nogmaals de aandacht van haar aannemers zal vestigen op de problematiek van de continuïteit van het wegdek, in het bijzonder in het kader van de nieuwe overheidsopdracht die het momenteel gunt.</p>
Infor GasElek	<p>Het investeringsplan van Sibelga lokt geen commentaren van onzentwege uit, behalve drie vragen.</p> <p>1) Sibelga lijkt te zeggen dat er moeilijkheden zijn om sommige gasmeters te vervangen. Welke zijn deze moeilijkheden, waaraan zijn ze te wijten en hoe kan men ze oplossen?</p> <p>2) Sibelga kiest voor een afschaffing van de stijgleidingen. Dit veronderstelt dat het gastransport naar de verdiepingen van sommige gebouwen de verantwoordelijkheid van de eigenaar zal zijn. In haar verslag onderstreept Sibelga echter dat twee belangrijke ongevallen te wijten zijn aan een defect van de gasleidingen die onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar vallen. Zou het dan niet beter zijn dat Sibelga een controle uitoefent op de stijgleidingen om incidenten zo veel mogelijk te vermijden?</p> <p>3) Wij kunnen ons slechts verheugen over de opgave van het project voor slimme gasmeters, aangezien de technologie momenteel helemaal niet aangepast is. Wij vragen ons echter af wat het nut zou zijn van dergelijke meters?</p>	<p>1) Sibelga zegt wel degelijk de intentie te hebben om al deze meters te vervangen. Sibelga kan echter geen termijn voor de vervanging van deze meters geven wegens problemen om toegang te krijgen tot deze installaties (afwezige klanten). Ze zullen echter geleidelijk worden vervangen naarmate Sibelga hiertoe de mogelijkheid ziet, zonder opgave van een vervangingstermijn die Sibelga niet zou kunnen naleven. Een oplossing zou zijn deze meters te vervangen buiten de werkuren, maar dat is economisch niet te rechtvaardigen.</p> <p>2) Sibelga wijst erop dat deze twee belangrijke incidenten, vermeld in het IP Gas 2019-2023, niet noodzakelijk verband houden met de intrinsieke kenmerken van de gasbinneninstallaties. De meeste ontploffingen zijn inderdaad te wijten aan menselijke factoren (bv. een slechte hantering van een klep, een beschadiging van de binneninstallaties in het kader van werkzaamheden, zelfmoordpogingen, enz.).</p> <p>De afschaffing van de stijgleidingen heeft meerdere voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ze maakt het mogelijk verouderde installaties af te schaffen die soms nog dateren uit de tijd van het stadsgas en die ontoegankelijk zijn omdat ze ingebouwd zijn in de muren.

- Ze maakt het dikwijls mogelijk om installaties die zich op kritische plaatsen bevinden (trappenhuizen) te vernieuwen en in overeenstemming te brengen met de huidige normen.
 - Deze renovaties kunnen worden uitgebreid tot de rest van de binneninstallatie van de klant.
 - Na afloop van de werken wordt een dichtheidscontrole van de binneninstallatie van de klant uitgevoerd.
 - De meters worden op één geschikte plaats verzameld, zodat men indien nodig de voeding van alle klanten en de voeding van de leidingen in de trappenhuizen gemakkelijker en sneller kan onderbreken.
- Het niet afschaffen van de stijgleidingen zou in veel gevallen leiden tot het behoud van de huidige situatie, namelijk het behoud van verouderde en ontoegankelijke stijgleidingen. Onze ervaring leert ons immers dat de klanten niet bereid zijn de eisen van de DNB voor de bouw van nieuwe installaties te aanvaarden. Deze stijgleidingen zijn vaak geïnstalleerd in appartementsgebouwen met een klassieke architectuur uit het einde van de 19de - het begin van de 20ste eeuw. De stijgleidingen van de DNB moeten echter verplicht en op elk moment toegankelijk zijn wat esthetische gevolgen heeft voor de onmiddellijke omgeving van deze leidingen.
- In dit geval streeft Sibelga er effectief naar om incidenten zo veel mogelijk te vermijden.
- 3) Na de analyse van de hoofdstukken over de thematiek van de slimme meters in de investeringsplannen voor gas en elektriciteit voor de periode 2019-2023 van SIBELGA en na de opmerkingen die sommige deelnemers aan de openbare raadpleging over deze twee plannen hebben geformuleerd, heeft BRUGEL aan SIBELGA gevraagd om een aanvullende nota op te nemen waarin ze haar aanpak verduidelijkt en motiveert. BRUGEL zal deze nota toevoegen en becommentariëren in haar advies over het investeringsplan elektriciteit 2019-2023.

Netgebruiker	Te weinig ambitieus en innoverend	Geen antwoord te formuleren, gelet op het gebrek aan argumentatie
---------------------	-----------------------------------	---

6.2 Budgettaire follow-up

a) Vergelijking planning 2019: investeringsplan 2019-2023 versus tariefvoorstel

Distributie Gas	Realiteit		Voorstel 2019		IP 2019-2023		IP 2018-2022	
	2017		2019		2019		2018	
	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding
MD-installaties	1.940.888	15.302.226	2.529.451	2.262.667	4.087.303	2.343.000	3.602.757	4.067.477
Ontvangststations – Terreinen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangststations – Gebouwen	19.400	0	0	0	268.628	76.114	254.204	161.058
Ontvangststations – Uitrusting	40.076	1.458.462	0	0	594.949	0	498.645	77.242
Ontvangststations – Meters	65.206	0	49.583	0	46.997	0	70.496	0
MD-leidingen & -aftakkingen	1.126.240	13.386.151	1.771.214	1.466.738	2.441.953	1.202.937	1.998.212	2.771.957
MD-aftakkingen	51.198	159.451	41.765	291.144	20.456	348.071	17.689	235.288
Ontspanningscabines LD – Terreinen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontspanningscabines LD – Gebouwen	150.184	24.509	179.691	0	170.108	36.665	224.481	36.655
Ontspanningscabines LD - Uitrusting	420.658	81.119	454.410	114.905	431.750	183.862	440.653	180.628
Klantcabines	35.410	141.686	38.057	344.882	40.581	359.724	40.581	311.048
Meters met telemeting	32.516	50.847	-5.269	44.997	71.881	135.627	57.797	293.603
LD-installaties	6.684.592	2.465.312	7.980.959	2.900.156	5.542.811	2.931.226	5.634.335	2.547.724
LD-leidingen	867.442	753.515	240.076	888.280	476.039	1.273.825	257.055	951.104
LD-aftakkingen	2.905.742	771.619	5.332.308	916.278	3.184.730	924.099	3.399.549	865.067
Meettoestellen	2.911.407	940.178	2.408.576	1.095.598	1.882.041	733.302	1.977.731	731.553
Beheer van het net	87.362	57.368	0	0	152.955	80.680	260.097	77.278
Bediening en signalisatie	24.688	57.368	0	0	152.955	20.094	260.097	20.094
Beveiliging	0	0	0	0	0	60.586	0	57.184
Dispatching	62.675	0	0	0	0	0	0	0
IT Dispatching	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Netten	8.712.842	17.824.906	10.510.410	5.162.823	9.783.068	5.354.906	9.497.189	6.692.478
	26.537.748		15.673.233		15.137.974		16.189.667	

Zoals vermeld in sectie 4.7 stelt het investeringsplan 2019-2023 een budget voor van 14,1 miljoen voor 2019 (tegenover **16,2 miljoen** voor 2018).

Het programma voor 2019 is dus globaal iets lager (-3,4%) dan dat van het tariefvoorstel 2015-2019 voor hetzelfde jaar. Dit lichte verschil is voornamelijk het gevolg van:

Op het niveau van de MD-installaties:

- een hoger budget voor de ontvangststations: +0,34 M€ voor de gebouwen (niet voorzien in het initiële tariefvoorstel voor 2019) en +0,59 M€ voor de uitrustingen.
- een groter budget voor de MD-leidingen: +0,41 M€ (+12,6%);
- de stijging van het budget voor de vervanging van meters met telemeting: +0,17M€

Op het niveau van de LD-installaties:

- een lichte daling van de post LD-leidingen: +0,62 M€
- een daling van de post LD-aftakkingen: -2,4 M€ (-34,2%)
- een daling van de post meetapparaten: -0,89 M€ (-25,4%)

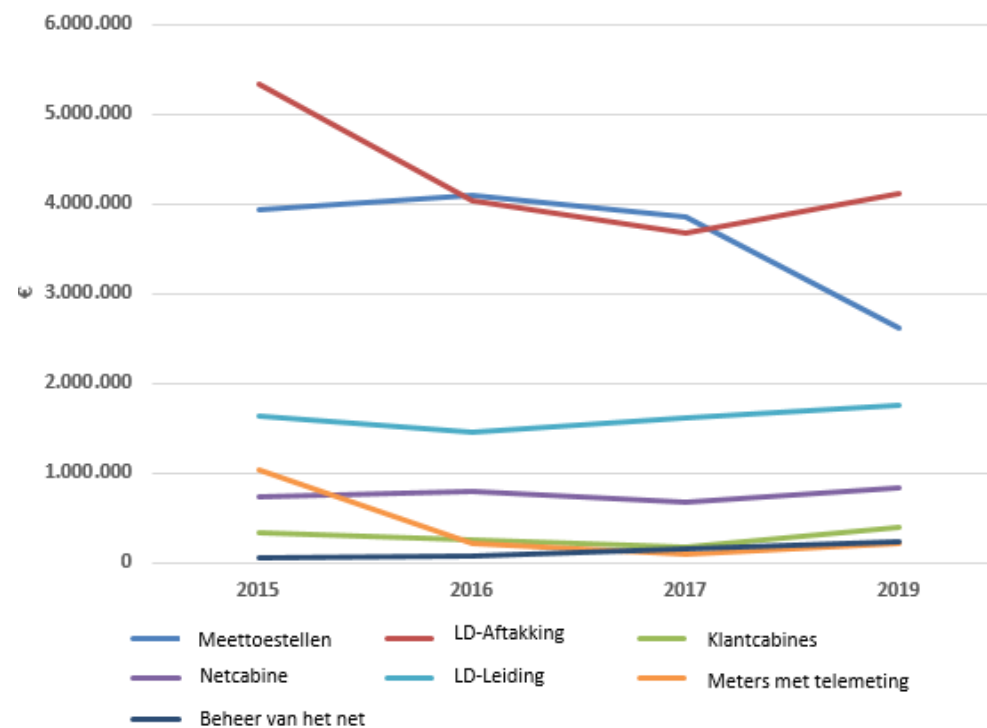
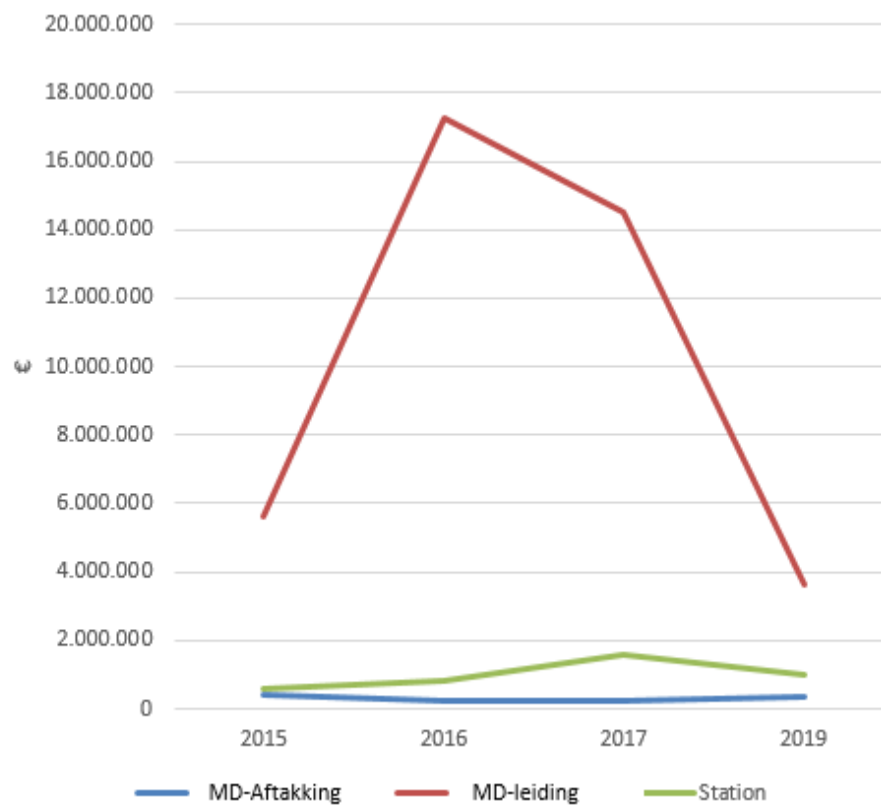
Op het niveau van het beheer van het net:

- een stijging van het globale budget voor het beheer van de netten: +0,23 M€ (geen bedrag in het initiële tariefvoorstel voor 2019).

b) Vergelijking planning 2019: investeringsplan 2019-2023 t.o.v. laatste realiteiten

Distributie Gas	Realiteit		Realiteit		Realiteit		IP 2019-2023	
	2015		2016		2017		2019	
	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding	Vervanging	Uitbreiding
MD-installaties	5.776.530	2.932.418	14.137.473	5.436.986	1.940.888	15.302.226	4.087.303	2.343.000
Ontvangststations - Terreinen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangststations - Gebouwen	189.332	72.142	157.936	16.445	19.400	0	268.628	76.114
Ontvangststations - Uitrusting	210.775	96.109	548.768	48.954	40.076	1.458.462	594.949	0
Ontvangststations - Meters	13.747	1.107	49.089	4.530	65.206	0	46.997	0
MD-leidingen & -aftakkingen	3.821.787	1.824.176	12.532.861	4.728.426	1.126.240	13.386.151	2.441.953	1.202.937
MD-aftakkingen	206.255	182.420	125.639	110.319	51.198	159.451	20.456	348.071
Cabines de détente BP - Terrains	0	0	0	0	0	0	0	0
Cabines de détente BP - Bâtiments	223.068	60.838	159.904	58.322	150.184	24.509	170.108	36.665
Cabines de détente BP - Equipement	257.094	197.998	304.894	260.281	420.658	81.119	431.750	183.862
Klantcabines	183.326	140.829	132.724	120.738	35.410	141.686	40.581	359.724
Meters met telemeting	671.145	356.799	125.656	88.972	32.516	50.847	71.881	135.627
Industriële gebouwen	0	0	0	0	0	0	0	0
LD-installaties	6.212.063	4.686.245	5.531.654	4.068.073	6.684.592	2.465.312	5.542.811	2.931.226
LD-leidingen	854.325	774.164	747.750	711.705	867.442	753.515	476.039	1.273.825
LD-aftakkingen	2.927.358	2.405.165	2.289.934	1.749.912	2.905.742	771.619	3.184.730	924.099
Meettoestellen	2.430.380	1.506.917	2.493.970	1.606.457	2.911.407	940.178	1.882.041	733.302
Beheer van het net	29.587	20.224	59.193	8.861	87.362	57.368	152.955	80.680
Bediening en signalisatie	18.578	19.564	1.105	1.647	24.688	57.368	152.955	20.094
Beveiliging	0	0	0	0	0	0	0	60.586
Dispatching	11.010	661	5.546	4.062	62.675	0	0	0
IT Dispatching	0	0	52.543	3.153	0	0	0	0
Totaal Netten	12.018.180	7.638.888	19.728.320	9.513.920	8.712.842	17.824.906	9.783.068	5.354.906
	19.657.068		29.242.240		26.537.748		15.137.974	

c) Evolutie van de investeringen voor de LD- en MD-installaties (voorgestelde investeringen in 2019)

d) **Afschrijvingstabel**

	Afschrijvingspercentage (tariefmethodologie)
MD-installaties	
<i>Industrieterreinen</i>	0%
<i>Ontvangststations</i>	3%
<i>Meters ontvangststations</i>	6,67%
<i>MD-leidingen</i>	2%
<i>MD-aftakkingen</i>	3%
<i>LD-ontspanningscabines</i>	3%
<i>Klantcabines</i>	3%
<i>Meters met telemeting</i>	10%
<i>Industriële gebouwen</i>	3%
LD-installaties	
<i>LD-leidingen</i>	2%
<i>LD-aftakkingen</i>	3%
<i>Meettoestellen</i>	3%
Beheer van het net	
<i>Bediening en signalisatie</i>	10%
<i>Beveiliging</i>	10%
<i>Dispatching</i>	10%